

Risk- och sårbarhetsanalys

Lagen om extraordinära händelser

2015-2018

Rapportförfattare och revideringar

Version:	Datum:	Sammanställd av:	Granskad/godkänd av:
Version 1.1		Jonas Svensson Säkerhetssamordnare	
Version 1.1 Anpassad	2016-12-30	Ulf Bowein Säkerhetssamordnare	

Foto framsida:

Bild: Stora Hammarsjön naturområde

Källa: www2.visithultsfred.se

Övriga bilder källhänvisas i rapporten

Inledning

Att arbeta med risk- och sårbarhetsanalyser är en kontinuerlig process. Följande dokument utgör en nulägesbild av kommunens risk- och sårbarhetsanalysarbete med avsikt att åskådliggöra hur långt arbetet med risk- och sårbarhetsanalys kommit – det är alltså inget slutgiltigt resultat.

Syftet med kommunens arbete med risk- och sårbarhetsanalyser är att

- öka medvetenheten och kunskapen hos beslutsfattare och verksamhetsansvariga om hot, risker och sårbarheter inom kommunen
- bidra till att ge en samlad riskbild för hela kommunen
- öka kommunens hanteringsförmåga genom att förtydliga beroendeförhållanden och behov av samverkan.

Målsättningen är att detta dokument ska vara ett användbart beslutsunderlag för beslutsfattare inom området trygghet, säkerhet och beredskap, däribland kommunfullmäktige, kommunstyrelse, förvaltningar och bolag samt samverkande samhällsaktörer och myndigheter.

Dokumentet ska

- utgöra beslutsunderlag för riskreducerande och förberedande åtgärder - från vardagsolyckor till kriser
- utgöra underlag för information till allmänhet och anställda
- utgöra beslutsunderlag och stöd för riskhänsyn i den fysiska planeringen
- ge vägledning för att prioritera förebyggande och förberedande åtgärder som minskar risker och sårbarheter i den egna verksamheten
- tydliggöra samverkansbehov
- visa på kommunens förmåga att hantera olika typer av händelser och behov av åtgärder för att förbättra förmågan
- uppfylla lagkrav på risk- och sårbarhetsanalys enligt Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap. (LEH)

Innehållsförteckning

Inledning	2
Varför en risk- och sårbarhetsanalys?	4
Syfte och mål	4
Målgrupp, rapportstruktur och sekretess	4
Vem är rapporten till för?	4
Disposition	4
Sekretess	5
Centrala begrepp och förkortningar	8
Förkortningar.....	8
Definitioner.....	9
Arbetsprocess och metoder	6
Arbetets gång	6
Metoder	7
Avgränsningar och begränsningar	8
Kvalitetssäkring	8
Hultsfreds kommun – en översiktig beskrivning	11
Hultsfred i Småland, Kalmar Län	11
Demografiska uppgifter	13
Organisation/struktur	17
Samhällsviktigt och skyddsvärt i Hultsfred	18
Vad är samhällsviktigt och skyddsvärt?	18
Byggnadsminnen	22
Naturreservat	23
Inventering av riskkällor och riskområden	23
Hot och riskkällor	23
Särskilda riskmiljöer	25
Riskanalys	26
Identifiering av oönskade händelser/ samhällsstörningar.....	26
Oönskade händelser som kan leda till räddningstjänstinsats	26
Samhällsstörningar som kan leda till extraordinarie händelser	27
Sannolikhet och konsekvenser	28
Risknivå – vad är acceptabelt?	29
Sammanfattning resultat.....	29
Resurser	30
Scenarioanalys	33
Urval och bedömningsgrunder	33
Matris över riskinventering i kommunen	34
Värdering av risker, förmåga, sårbarhet och beroendeförhållanden	35
Värdering av förmåga och sårbarhet	35
Värdering av kritiska beroendeförhållanden.....	37
Skiss över Området	38
Metodkoncept för samordning och inriktning	39
Ledning samverkan och information	40
Förebyggande och förberedande åtgärder	42
Behov av ytterligare åtgärder	43
Referenslista	45
Bilaga A: Krishanteringsplan	
Bilaga B: Förvaltningarnas riskinventering	

Varför en risk- och sårbarhetsanalys

Regeringen anger i en skrivelse att målen med samhällets krisberedskap är att

- minska risken för och konsekvenserna av allvarliga störningar, kriser och olyckor
- trygga hälsan och den personliga säkerheten för barn, kvinnor och män
- hindra eller begränsa skador på egendom eller miljö.

Vidare ställer svensk lagstiftning krav på att kommuner ska förebygga bränder och skador till följd av bränder, verka för att åstadkomma skydd mot övriga olyckor, minska sårbarheten i egen verksamhet samt ha en god förmåga att hantera krissituationer. Kommunen har därtill ett geografiskt områdesansvar som innebär en skyldighet att verka för att olika aktörer inom kommunen samverkar och uppnår samordning i planerings- och förberedelsearbetet, att deras respektive åtgärder vid en eventuell händelse samordnas och att den information som går ut till allmänheten är samordnad. För att kunna leva upp till dessa åtaganden krävs att det finns en analys över vilka händelser som kan drabba kommunen, hur dessa händelser påverkar den egna verksamheten, kommunens invånare och samhället i stort. En sådan risk- och sårbarhetsanalys utgör grunden för både det förebyggande och det förberedande arbetet inom området trygghet, säkerhet och beredskap. Lagstiftning ställer särskilda krav på att analyser av extraordinära händelser ska redovisas. Vi har dock valt att här inkludera händelser från hela hotskalan, vilket också är en rekommendation av myndigheterna.

Målgrupp, rapport, struktur och sekretess

Här diskuteras kort vilka som är målgrupperna för denna rapport, dokumentets disposition samt hur sekretess hanterats.

Vem är rapporten till för?

Målsättningen är att detta dokument ska användas på bred front i kommunen och därför finns ett flertal målgrupper, inte minst:

- Kommunfullmäktige
- Kommunstyrelse
- Förvaltningar och bolag
- Samverkande samhällsaktörer inklusive tillsynsmyndigheter
- Allmänhet (målsättning är dock att ta fram en mer populärvetenskaplig skrift)

Disposition

Enligt ovan är ett av huvudmålen med detta dokument att det ska utgöra ett funktionellt beslutsunderlag för flera aktörer inom områdena trygghet, säkerhet och beredskap. Ambitionen har därför varit att dispositionen av rapporten ska vara anpassad för ändamålet och dokumentet är uppdelat i ett flertal kapitel med följande innehåll:

I föregående avsnitt beskrivs syfte och mål med rapporten och ansatsen till ett helhetligt angreppssätt. I detta avsnitt beskrivs, förutom rapportens disposition, vem rapporten skrivits för och hur sekretess behandlats.

I nästa stycke diskuteras arbetsprocessen och de metoder som använts, vilka som på olika sätt bidragit till innehållet i rapporten, analysens avgränsningar och begränsningar samt framtida tankar kring kvalitetssäkring.

Fortsättningsvis beskrivs viktiga begrepp och definitioner och därefter ges en översiktlig beskrivning av kommunen, inklusive demografiska uppgifter och prognosser. Därefter listas de verksamheter och funktioner som anses skyddsvärda och samhällsviktiga i kommunen, följt av ett avsnitt där riskkällor och riskområden inventeras.

I efterföljande stycken presenteras en sammanställning av hur de identifierade risker analyserats, följt av ett kapitel som översiktligt redogör för kommunens resurser.

I ett stycke redogörs kort för den scenarioanalys som påbörjats. I nästa stycke beskrivs värdering av risker, förmåga sårbarhet och motståndskraft hos kommunens verksamhet och övrig samhällsviktig verksamhet.

Rapporten avslutas med en sammanställning av genomförda, pågående och identifierade behov av förebyggande och förberedande åtgärder.

Sekretess

Med hänsyn till att målet är att detta dokument ska kunna användas på bred front i kommunen och av samverkande aktörer är det inte ett alternativ att belägga rapporten med sekretess. I vissa fall innebär det att detaljer om t.ex. system eller anläggningar exkluderats. De uppgifter som ingår i denna rapport är därför inte av sådan karaktär att de omfattas av *18 kap. 13 § offentlighets- och sekretesslagen*.

18 kap. 13 § lyder: "Sekretess gäller för uppgift som hänsör sig till en myndighets verksamhet som består i risk- och sårbar-hetsanalyser avseende fredstida krissituationer eller planering och förberedelser för hantering av sådana situationer, om det kan antas att det allmännas möjligheter att förebygga och hantera fredstida kriser motverkas om uppgiften röjs".

Förkortningar

Följande förkortningar förekommer i rapporten:

LSO: Lag (2003:778) om skydd mot olyckor

LEH: Lag (2006:544) om landstings och kommuners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap

MSB: Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

POSOM: Kommunens stödfunktion för psykiskt och socialt omhändertagande

RSA: Risk- och sårbarhetsanalys

Seveso: Lag (1999:381) *Allvarlig kemikalieolycka: olycka med ett eller flera farliga ämnen inblandade, t.ex. utsläpp, brand eller en explosion, som orsakas av okontrollerade händelseförlopp i samband med driftens vid en verksamhet som omfattas av denna lag, och som medför omedelbar eller fördöjd, allvarlig fara för människors hälsa eller miljön, inom eller utanför verksamheten.*

2:4, 2kap4 *Vid en anläggning där verksamheten innebär fara för att*

en olycka ska orsaka allvarliga skador på människor eller miljön, är anläggningens ägare eller den som utövar verksamheten på anläggningen skyldig att i skälig omfattning hålla eller bekosta beredskap med personal och egendom och i övrigt vidta nödvändiga åtgärder för att hindra eller begränsa sådana skador.

WIS: Webbaserat informationssystem

FRG: Frivillig resursgrupp

RCB: Räddningschef i beredskap

ÖSK: Östra Smålands Kommunalteknikförbund

VMA: Viktigt Meddelande till Allmänheten (tyfoner)

LVU: Lagen om vård av unga

LVM: Lagen om vård av missbrukskare

Definitioner

Följande begrepp används i rapporten:

Risk och riskanalys

Risk kan förklaras som sammanvägningen av sannolikheten för att en händelse ska inträffa och de (negativa) konsekvenser händelsen kan leda till. För att en risk ska föreligga krävs att något som är skyddsvärt exponeras för någon form av hot.

En riskanalys innebär en systematisk identifiering av olycksrisker samt bedömning av risknivåer. Följande tre frågor kan användas som utgångspunkt:

Vad är det som kan hända?

Hur sannolikt är det?

Vad blir konsekvenserna?

Sårbarhet och sårbarhetsanalys

Sårbarhet kan beskrivas som oförmåga hos ett objekt, system, individ, befolkningsgrupp m.m. att stå emot och hantera en specifik påfrestning som kan härledas till inre eller yttre faktorer.

En gemensam nämnare för *sårbarhetsanalyser* är att de till skillnad från riskanalysen, som ofta har sin utgångspunkt i en riskkälla, betonar det skyddsvärda systemet. Liknande frågor enligt nedan kan användas i en sårbarhetsanalys:

Vad är det som är skyddsvärt?

Vad kan hota detta?

Hur ser motståndsförmågan ut?

Hur ser hanteringsförmågan ut?

Samhällsviktig verksamhet/ viktig samhällsfunktion

En *samhällsviktig verksamhet* är en så viktig samhällsfunktion att ett bortfall, eller en svår störning i funktionen, skulle innebära stor risk eller fara för befolkningens liv och hälsa, samhällets funktionalitet eller samhällets grundläggande värden. En samhällsfunktion som har till uppgift att hantera en pågående allvarlig händelse eller kris så att skadeverkningarna blir så små som möjligt är också en samhällsviktig verksamhet.

Skyddsvärt

Verksamheter/funktioner som inte faller under definitionen ovan, men som ändå är viktig för kommunen ur t.ex. ett ekonomiskt, socialt eller kulturellt perspektiv benämns som skyddsvärda.

Vardagsolyckor

Ett samlingsnamn för olyckor om inträffar relativt frekvent och där den enskilda olyckan innebär begränsade konsekvenser för samhället. Dessa olyckor kräver i de flesta fall inte någon insats från räddningstjänsten.

Samhällsstörning

Begreppet särskild händelse används av landets polismyndigheter. Kommuner och länsstyrelser använder istället samhällsstörning som en samlad term för en allvarlig händelse. I detta sammanhang kan samhällsstörningar användas för att beskriva händelser ”mellan” stora olyckor och extraordnära händelser.

Extraordinär händelse

En extraordinär händelse är en händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av en kommun eller landsting.

Kritiska beroenden

Beroenden som är avgörande för att samhällsviktiga verksamheter ska kunna fungera. Sådana beroenden karaktäriseras av att ett bortfall eller en störning i levererande verksamheter relativt omgående leder till funktionsnedsättningar, som kan få till följd att en extraordinär händelse inträffar. Den drabbade verksamheten kännetecknas av att den saknar uthållighet, redundans och möjlighet att ersätta eller fungera utan den resurs som fallit bort.

Förmåga

Förmåga i detta sammanhang avser Krishanteringsförmåga och förmåga i samhällsviktig verksamhet att motstå allvarliga störningar. Det kan på så sätt ses som motsatsförhållande till sårbarhet.

Krishanteringsförmåga inkluderar förmåga att leda den egna verksamheten, fatta beslut inom eget verksamhets- eller ansvarsområde, sprida snabb, korrekt och tillförlitlig information och vid behov kunna samverka med andra aktörer. Det inkluderar även en förmåga att genomföra åtgärder för att avhjälpa, skydda eller lindra effekterna av det inträffade.

Förmåga i samhällsviktig verksamhet att motstå allvarliga störningar innebär att verksamheten fortsatt kan bedrivas i sådan omfattning att samhället fortfarande fungerar, samtidigt som grundläggande service, trygghet och omvärdnad säkerställs.

Sårbarhet

Sårbarhet betecknar hur mycket och hur allvarligt samhället eller delar av samhället påverkas av en händelse. De konsekvenser som en aktör eller samhället – trots en viss förmåga – inte lyckas förutse, hantera, motstå och återhämta sig från anger graden av sårbarhet. På så vis ses sårbarhet som motsats till kapacitet och förmåga.

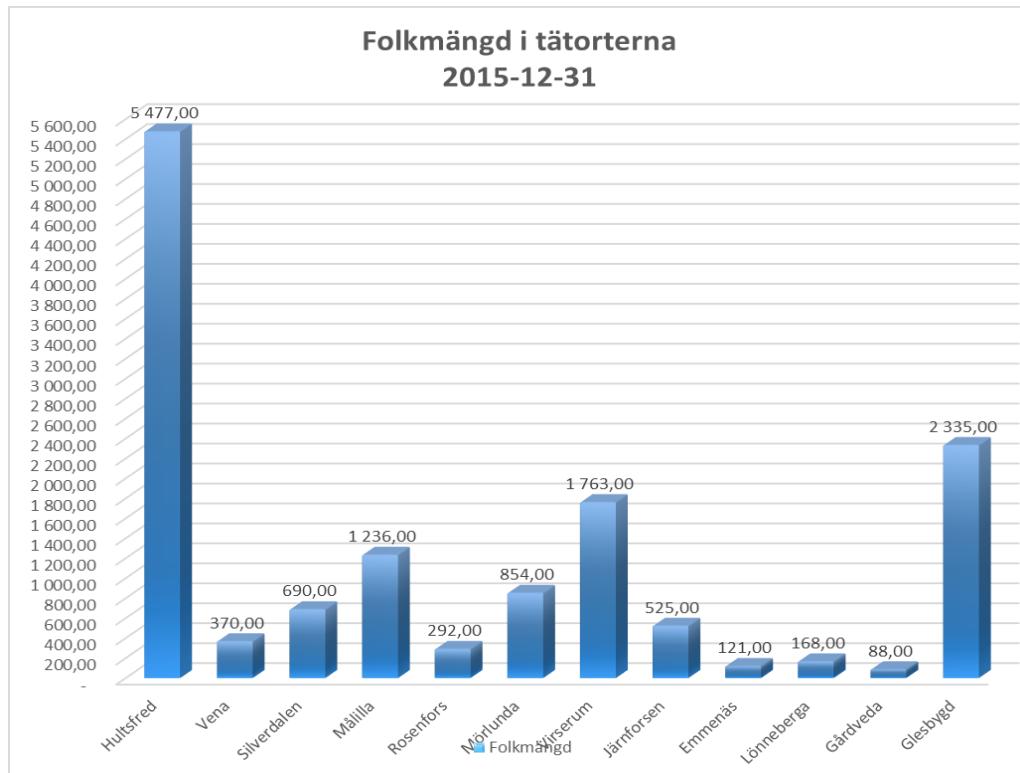

Flygbild över Hultsfreds kommun- översvämning 2012.

1.Hultsfreds kommun – en översiktlig beskrivning

Hultsfreds kommun har en landareal på 1 122 kvkm och ett invånarantal på 12/kvkm
 Huvudorten i kommunen är Hultsfred med ca 5500 invånare. Denna tillsammans med Vena, Silverdalen, Målilla, Mörlunda, Rosenfors, Virserum och Järnforsen utgör de största tätorterna i kommunen. Totalt 13919 invånare.

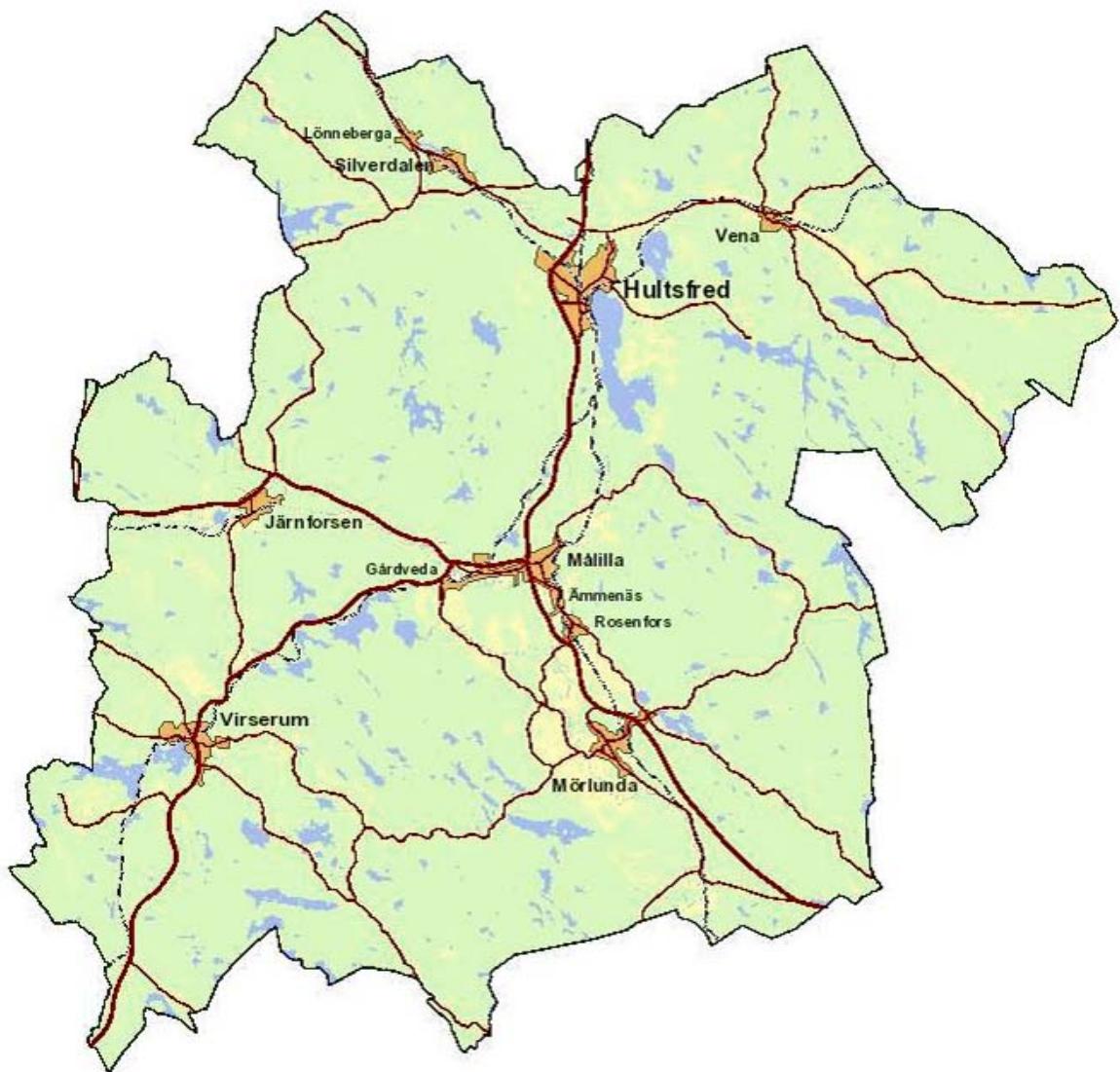
Folkmängd i tätorterna 2015-12-31

Folkmängd 31 december 2015

Ålder	Procentuell fördelning					
	Kommunen			Riket		
	M	Kv	Tot	M	Kv	Tot
0–6	7	7	7	9	8	8
7–15	10	9	9	10	10	10
16–19	4	4	4	4	4	4
20–24	7	6	6	7	6	7
25–44	21	19	20	27	25	26
45–64	28	28	28	25	25	25
65–79	18	20	19	14	15	15
80–	6	9	8	4	6	5
Totalt, %	100	100	100	100	100	100
Antal (1000)	7	7	14	4 931	4 920	9 851

Hultsfreds kommun

Befolkningsförändring 2005–2015

År (31/12)	Folkmängd Antal	Födelse- överskott	Flyttnings- överskott	
			M	Kv
2005	14 456	-108	-4	-23
2006	14 306	-86	-23	-43
2007	14 196	-87	-23	2
2008	14 046	-66	-31	-51
2009	13 855	-89	-29	-73
2010	13 696	-55	-56	-47
2011	13 515	-113	-20	-48
2012	13 550	-59	58	35
2013	13 635	-49	86	49
2014	13 738	-78	126	58
2015	13 919	-38	137	77

Hultsfreds kommun är en avfolkningskommun där ungdomar efter avslutad gymnasieutbildning väljer att flytta för studier eller arbete. Vår förhoppning inom kommunen är att de utflyttande efter studier hittar tillbaka till sitt ursprung och väljer att bosätta sig i Hultsfreds kommun.

Flyttningar 2015

	Män	Kvinnor
Antal inflyttningar	749	566
från övriga kommuner i länet	93	101
från övriga län	259	217
från utlandet	397	248
Därav 18–24 år	135	125
Antal utflyttningar	612	489
till övriga kommuner i länet	217	184
till övriga län	376	288
till utlandet	19	17
Därav 18–24 år	153	162
Flyttningsnetto	137	77

Ut - inflyttningsstatistiken är lite missvisande då vi har ett antal asylboenden i kommunen. De asylsökande flyttar i regel efter ett tag till andra kommuner då de inte har möjlighet att få arbete och kan tjäna sitt uppehälle i Hultsfreds kommun.

Födda och döda 2015

Antal	Män	Kvinnor
Födda	90	68
Döda	104	92

Utrikes födda 2015

Andel (%) av de boende i	M	Kv	Tot
Kommunen	18	17	17
Riket	17	17	17

Antalet födda personer i kommunen är lågt, jämförelsevis med de avlidna.

Hultsfred

Mandat i kommunfullmäktige

Partier	Antal mandat vid valet			
	2010		2014	
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
Moderata samlingspartiet	4	2	3	1
Centerpartiet	8	3	9	2
Folkpartiet liberalerna	1	0	1	0
Kristdemokraterna	3	2	3	1
Miljöpartiet de gröna	1	1	0	1
Socialdemokraterna	9	6	8	8
Vänsterpartiet	2	2	2	1
Sverigedemokraterna	1	0	4	1
Övriga partier	0	0	0	0
Samtliga partier	29	16	30	15

Det är andra mandatperioden som alliansen regerar i kommunen. Noterbart är SD som har höjt sina mandat med 4 personer mellan valen.

Förvärvsarbetande 2014			
	Andel (%) av alla i resp. ålder		
	Män	Kvinnor	Totalt
Kommunen			
20–24 år	63	62	63
25–44 år	77	73	75
45–64 år	80	74	77
20–64 år	77	72	75
Länet			
20–24 år	63	58	60
25–44 år	83	80	81
45–64 år	82	79	81
20–64 år	80	77	78
Riket			
20–24 år	59	58	59
25–44 år	81	78	80
45–64 år	81	79	80
20–64 år	78	76	77
Avser nattbefolknings befolkningsgrupp			
Nattbefolknings: bor i kommunen och arbetar i eller utanför kommunen			
Dagbefolknings (arbetsställfälten): arbetar i kommunen och bor i eller utanför kommunen			

Källa SKL Kommunfakta 2016

Förvärvsarbetande efter sektor 2014

	Nattbefolkning		Dagbefolkning	
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
Kommunen	3 346	2 724	2 856	2 457
Näringsl., övr. org.	3 082	1 388	2 585	1 162
Off. förv. o service	264	1 336	271	1 295
Länet, 1 000-tal	58	52	56	51
Näringsl., övr. org.	50	25	49	25
Off. förv. o service	8	27	8	27
Riket, 1 000-tal	2 422	2 233	2 417	2 230
Näringsl., övr. org.	2 077	1 274	2 072	1 272
Off. förv. o service	346	959	345	959

Antal i åldern 16 år och därröver

Pendling 2014

	Män	Kvinnor
Inpendling	618	419
från övriga kommuner i länet	394	297
från övriga län	224	122
Utpendling	1 108	686
till övriga kommuner i länet	667	454
till övriga län	441	232
Nettopendling	-490	-267

Antal i åldern 16 år och därröver

Hultsfred

De 20 vanligaste yrkena i kommunen, 2014

Avser anställd dagbefolknings	Antal		Proc.förd.			Könsförd. (%)	
	Män	Kvinnor	M	Kv	Tot	M	Kv
Undersköterskor	31	410	1	19	10	7	93
Grundskollärare, fritidspedagoger och förskollärare	40	247	2	11	6	14	86
Skötare, vårdare och personliga assistenter m.fl.	30	157	1	7	4	16	84
Smeder och verktygsmakare m.fl.	161	18	7	1	4	90	10
Butikspersonal	37	132	2	6	4	22	78
Montörer	107	47	5	2	3	69	31
Kontorsassister och sekreterare	26	116	1	5	3	18	82
Ytbehandlare, trä och möbelsnickare m.fl.	120	21	5	1	3	85	15
Lastbils- och bussförare	125	7	5	0	3	95	5
Maskinförare	128	2	5	0	3	98	2
Snickare, murare och anläggningsarbetare	119	0	5	0	3	100	0
Process- och maskinoperatörer, vid stål- och metall	89	28	4	1	3	76	24
Barnskötare och elevassister m.fl.	5	89	0	4	2	5	95
Lagerpersonal och transportledare m.fl.	64	15	3	1	2	81	19
Ingenjörer och tekniker	71	7	3	0	2	91	9
Försäkringsrådgivare, företagssäljare och inköpare	57	19	2	1	2	75	25
Städledare och fastighetsskötare m.fl.	68	8	3	0	2	89	11
Gjutare, svetsare och plåtslagare m.fl.	69	1	3	0	2	99	1
Fordonsmekaniker och reparatörer m.fl.	70	0	3	0	2	100	0
Städare och hemservicepersonal m.fl.	8	62	0	3	2	11	89
Totalt 20 yrken	1 425	1 386	60	63	62	51	49
Totalt alla yrken	2 367	2 199	100	100	100	52	48

Källa SKL Kommunfakta 2016

Vård och omsorgspersonal är den dominante yrkeskategorin med anställning inom kommunen, landsting och den privata sektorn. Den tidigare dominante tillverkningsindustrin har minskat jämfört med ett par år sedan.

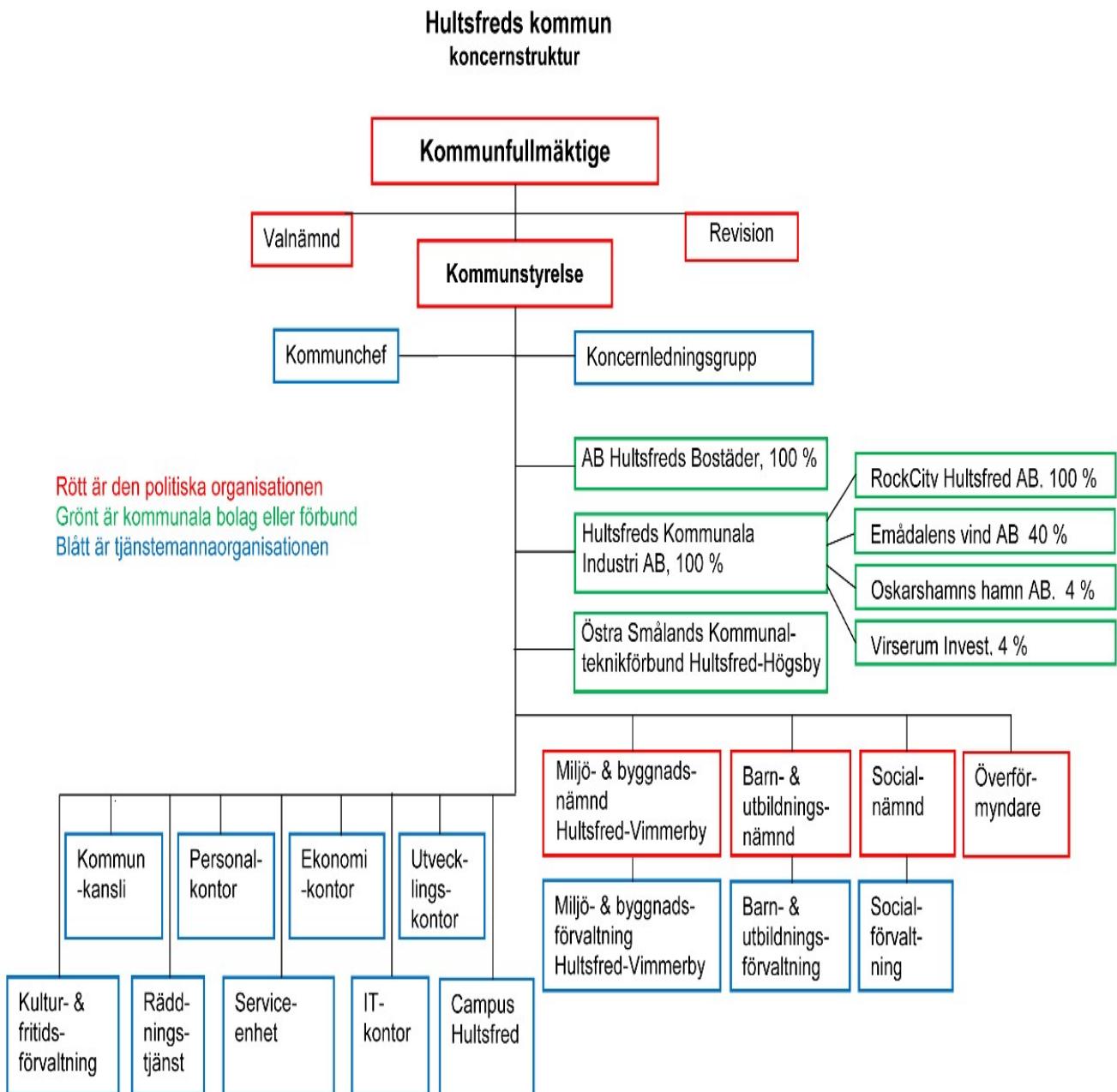
Kommunalskatt 2016

Kommunen	
Total skattesats	33,28
därav till kommun	21,91
Skatteunderlag, kr/inv	162 109
Skatteunderlag, index	83
Genomsnitt i länet	
Total skattesats	33,15
därav till kommun	21,78
Skatteunderlag, kr/inv	178 219
Skatteunderlag, index	92
Genomsnitt i riket	
Total skattesats	32,10
därav till kommun	20,75
Skatteunderlag, kr/inv	194 220
Skatteunderlag, index	100

Index, riket = 100

Skattesatsen för Hultsfreds kommun ligger lite över genomsnittet för både länet och riket.

Källa SKL Kommunfakta 2016

Organisatoriskt är kommunen uppbyggd på detta sett. Inte unikt på något sätt men man kan notera att Hultsfreds kommunala industri AB har ett antal bolag under sig bland annat Emådalens vind AB. Hultsfreds kommun använder vindkraftverk för att tillgodose sina behov av el till vissa byggnader. Det finns även samverkan mellan flera kommuner på olika plan, Östra Smålands kommunalteknikförbund är ett exempel där Hultsfred och Högsby ingår. Ett annat är Miljö och byggnadsnämnden där Hultsfred och Vimmerby samverkar. Det finns fler samverkansområden på gång som vi säkert får anledning att återkomma till i RSA-arbetet.

2. Arbetsprocess och metoder

Risk- och sårbarhetsanalyser är ett kontinuerligt arbete, en process. Denna rapport utgör en sammanställning och nulägesbild av kommunens arbete med risk- och sårbarhetsanalysarbete fram till och med oktober 2015.

Hultsfreds kommun har arbetat efter Rosa-modellen.

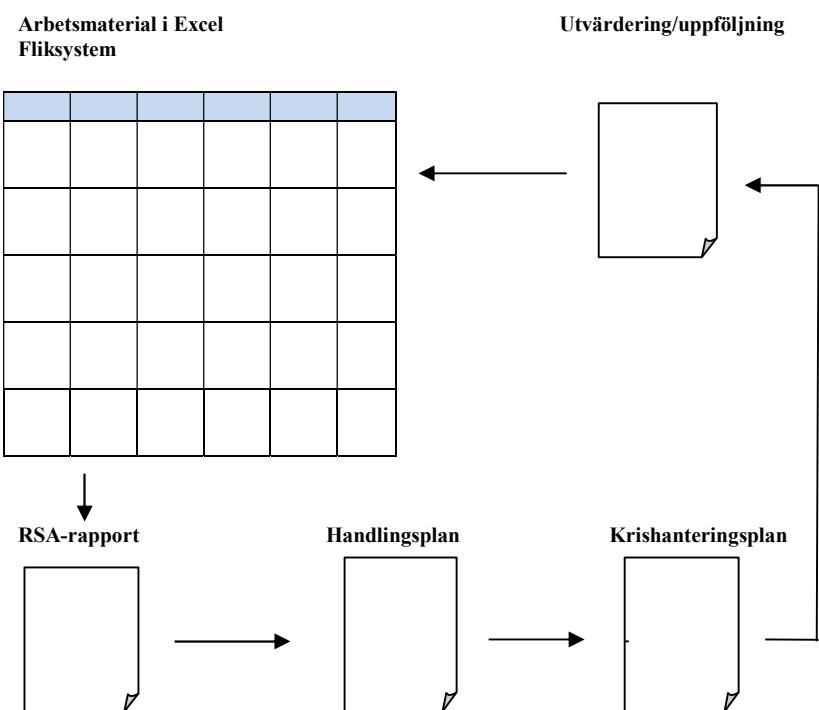
Arbetets gång

Vi har följt de nationella riktlinjerna med stort fokus på verksamhetsbaserade analyser (förvaltningar och bolag). Målsättningen har sedan varit att resultatet från dessa analyser ska kunna samlas ihop till en kommunövergripande analys.

Arbetet kräver ett brett deltagande, att resurser avsätts och att slutprodukten, d.v.s. det beslutsunderlag som produceras, kommer till användning.

Processförfarandet ser likadant ut för förvaltning/bolag som för den kommunövergripande analysen.

Illustrationen nedan har för avsikt att försöka tydliggöra processen.

Arbetsmaterial sammanställs i en excellbaserad mall uppbyggd av ett fliksystem. Flikarna är framtagna i Kalmar län, och förvaltningarna/bolagen anpassar dessa för sin specifika verksamhet.(se bilagor) Förvaltningar och bolag har kommit långt i arbetet med att identifiera risker.

En sammanställning, eller rapport, som beskriver ”nulägesbilden” och lyfter fram de händelser som identifierats, de risker, sårbarheter och beroenden som analyserats, samt presenterar behov av förebyggande och förberedande åtgärder ska årligen följas upp med hjälp av frågeformulär och MSB:s rekommendationer. Dessa rapporter innehåller input till den kommunövergripande analysen.

Eventuella förändringar i verksamheterna som ska rapporteras till Länsstyrelsen och staten måste antas i kommunfullmäktige. Efter beslut, behöver de valda åtgärderna preciseras i vem som ansvarar för genomförandet, vilka mål som ska nås, hur och när arbetet följs upp, etc. Detta bör göras i en handlingsplan.

En viktig del är sedan utvärdering och uppföljning, vilket ska leda till såväl fortsatt utveckling av modell och metoder som till justerade bedömningar av händelser, sannolikheter, konsekvenser, beroendeförhållande, riskidentifiering, förmåga, etc.

Metoder

Kommunens risk- och sårbarhetsanalys är att betrakta som en grovanalys. Arbetet med att i hög detaljeringsgrad beskriva förutsättningar, risker, sårbarheter och beroenden i ett system så komplext som en kommun skulle bli mycket omfattande och inte nödvändigtvis mer användbart som beslutsstöd.

All information som framkommit genom analysarbetet sammanfattas i en excellbaserad matris (enligt ovan). Inhämtning av information till den kommunövergripande analysen har, skett genom input från verksamhetsspecifika analyser.

Övriga källor

Under arbetets gång har flera händelser och projekt pågått parallellt med analysarbetet. Nedan ges exempel på arbeten som bidragit med input till risk- och sårbarhetsanalyserna. Under 2015 har kommunen arbetat intensivt med projektet *StyrEL**. En av huvudkomponenterna i arbetet har varit att identifiera samhällsviktiga verksamheter och funktioner på objektsnivå. Vad prioriterar Hultsfreds kommun?

Erfarenhet och inspiration har även hämtats från andra kommuner, framförallt inom Kalmar län, och från studier, rapporter och rekommendationer.

Bedömningskriterier

I analysen ingår flera olika moment. En grov riskanalys presenteras där sannolikhet och konsekvens har bedömts för de olika händelser som identifierats. Uppskattningar och bedömningar av sannolikheter har baserats på statistik från bl.a. statistik från sektorsmyndigheter samt statistik lokalt från bl.a. räddningstjänstinsatser och polisiära insatser, samt utifrån erfarenheter hos de som deltagit vid arbetet. Konsekvenser har framförallt bedömts utifrån erfarenheter och från rapporter från tidigare händelser.

Vi som arbetat med analyserna

Varje kommunal förvaltning och bolag har utsett ett (eller flera) säkerhetsombud som samordnar den egna verksamhetens risk- och sårbarhetsanalys. Hur arbetet i den egna verksamheten ser ut kan variera, men många väljer en ledningsgrupp eller motsvarande för att sammanställa sin verksamhets RSA.

Kommunens säkerhetssamordnare ansvarar för sammanställningen av den kommunövergripande analysen och samlar förvaltningarnas/bolagens ombud till regelbundna träffar för utbyte av erfarenheter och stöd i olika frågeställningar.

**StyrEL* står för styrning av el till prioriterad verksamhet vid akut effektbrist

Avgränsningar och begränsningar

Det är värt att ytterligare en gång poängtala att denna rapport är just en ögonblicksbild med avsikt att åskådliggöra hur långt arbetet med risk- och sårbarhetsanalys kommit – det är inget slutgiltigt resultat. Analysarbetet är en kontinuerligt pågående process och det finns ständigt utrymme för förbättringar. Fler händelser kan identifieras, bättre statistik och underlag kan tas fram för att bedöma sannolikheter och konsekvenser, fler aktörer och åsikter kan inkluderas i diskussioner kring hanteringsförmåga och resurser, osv. Alla verksamheter har ännu inte genomfört någon sammanställning av sin förmågebedömning i relation till olika typhändelser, varför en samlad bild av kommunens hanteringsförmåga är svår att ge.

Arbetet har framförallt fokuserats på kommunal verksamhet och händelser som kan påverka kommunens arbete. Framöver finns behov av att utöka analysen till att i större utsträckning inkludera även andra aktörer och annan verksamhet.

Då denna rapport endast sammanfattar resultaten av en grovanalys är det högst troligt att djupare analyser behövs inom de fokusområden som väljs för perioden 2015-2018.

Kvalitetssäkring

Målsättningen är att framtida rapporter ska cirkuleras på informella ”remissrundor” inom kommunen och till samverkande aktörer för input, korrigeringar och kompletteringar. Inputs från Länsstyrelse och MSB även under mandatperioden då arbetet med RSA är ett levande dokument välkomnas.

Ledning och stöd

Kommunen använder sig av, i avsaknad av en ”tjänsteman i beredskap”, räddningstjänstens räddningschef i beredskap (RCB) som ingång till kommunens krisledning. På så vis säkerställs att larmkedjan kan dras igång dygnet runt, året om

3.Identifierad samhällsviktig verksamhet inom kommunens geografiska område.

Vad är skyddsvärt i Hultsfred

I takt med att det blir allt svårare att förutse de risker vi utsätts för och potentiella händelseförlopp måste ett kompletterande angreppssätt användas där man istället för att fokusera på riskerna tittar på vad det är vi vill skydda. Sårbarhetsanalys, som tar just detta grepp, är därför ett komplement till en mer traditionell riskanalys. En viktig del i sårbarhetsanalyser är att identifiera vilka verksamheter och funktioner som är samhällsviktiga.

Även om vissa verksamheter och funktioner inte är samhällsviktiga i lagens mening kan de vara betydelsefulla för kommunen. De kan vara viktiga av olika anledningar, t.ex. utifrån ett socialt, kulturellt eller ekonomiskt perspektiv. Även objekt och verksamheter som anses skyddsvärda har därför inkluderats i analysen.

För förklaring av begreppen samhällsviktig respektive skyddsvärd verksamhet/funktion, se stycket ”Definitioner”.

Vad är samhällsviktigt och skyddsvärt?

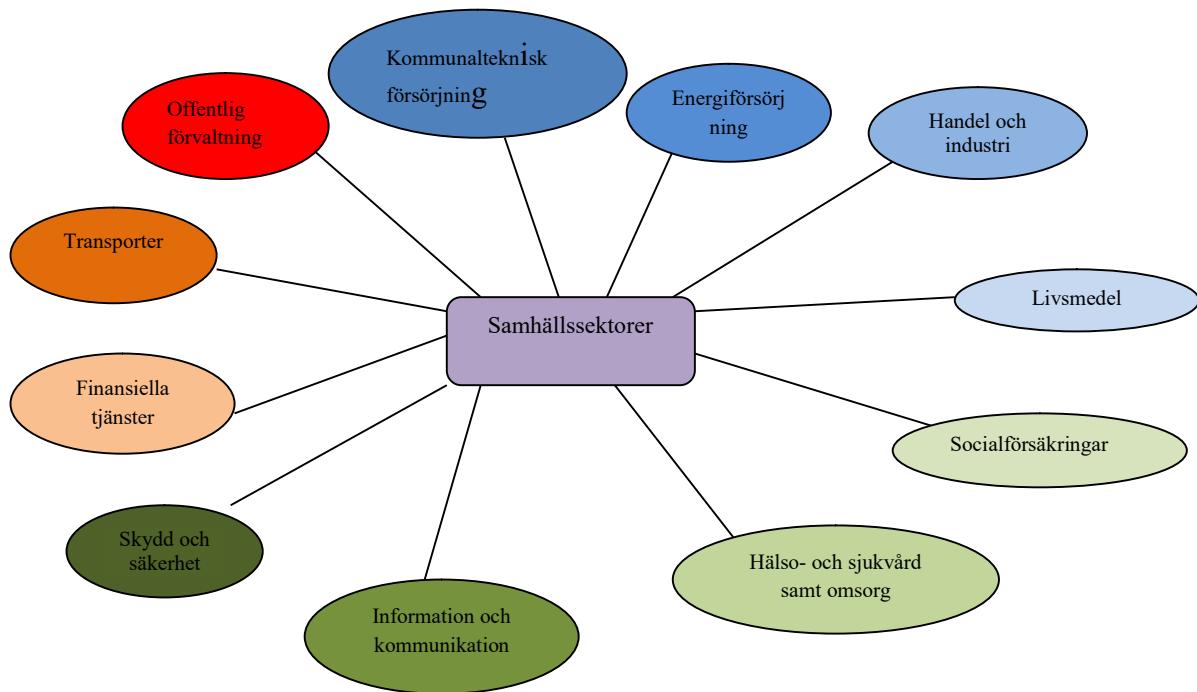
Olika instanser ger olika exempel på vad som är samhällsviktigt. MSB som bestämmer riktlinjerna för kommunernas RSA-arbete pekar på att följande **prioriteringsgrunder** bör användas vid identifieringen:

- Befolningens liv och hälsa på kort- respektive lång sikt
- Samhällets funktionalitet på kort- respektive lång sikt
- Stora ekonomiska värden
- Stora miljövärden
- Stora sociala och kulturella värden

Viss verksamhet eller funktioner måste alltid fungera, medan annan verksamhet är mer säsongs- eller situationsberoende. Det går därför inte att göra en fast prioriteringsordning. Vård och omsorg är t.ex. alltid viktigt, medan snöröjning inte är lika viktig sommar- som vintertid.

Nedan listas, utan inbördes prioritering, de verksamheter/funktioner som identifierats som samhällsviktig respektive skyddsvärt i Hultsfreds kommun.

4. Verksamheter/funktioner som identifierats som samhällsviktig utan inbördes prioritering

Verksamheter/funktioner som är att betrakta som särskilt skyddsvärd

- Näringsliv och privata aktörer
- Kommunala och publika lokaler
- Byggnadsminnen och kulturella värden
- Sociala värden
- Natur och miljö

Varför dessa verksamheter anses viktiga, och vilka komponenter som främst avses, diskuteras kort nedan. Av sekretesskäl beskrivs inga detaljer om anläggningar eller system.

Energiförsörjning

Med energiförsörjning avses produktion och distribution av el, fjärrvärme, fossila bränslen och drivmedel.

Tillgång till el är en av grundförutsättningarna för att dagens samhälle ska fungera. Det starka beroendet förhållandet mellan el och andra samhällsviktiga funktioner, såsom IT,

Va-system, fjärrvärme, etc., gör det till en hög prioritet att säkerställa tillgången till el.

Tillgång till drivmedel är viktigt för att säkerställa transporter, både till vardags och vid en kris, för att trygga utryckningsverksamhet, samt till reservkraftverk i händelse av att ordinarie system inte fungerar.

Information och kommunikation

Med information och kommunikation menas teletjänster, internet, post, radio- och TV-utsändningar – funktioner som är centrala både i vardagen och under en kris. Samtliga förvaltningar och bolag är beroende av telefoni och IT-system för sin dagliga verksamhet och, i många fall, för att kunna upprätthålla prioriterad verksamhet.

Flertalet av kommunens verksamhet har en skyldighet att kunna nås av allmänheten och att kunna informera och bistå med rådgivning. Den verksamhet som hanterar olika typer av olyckor och kriser är också beroende av kommunikation. Som exempel kan nämnas larmhantering för trygghetslarmet, utalarmering av räddningstjänst, polis och ambulans samt kommunikation på skadeplats med hjälp av kommunikationssystemet Rakel. För utomhusalarmering kan VMA-anläggningar (tyfoner) användas. Förutom själva IT-systemen krävs att infrastrukturen fungerar, inklusive master, kablage, noder, serverar, basstationer, etc.

Utöver internet utgör lokalradio fortfarande en primär källa för informationsspridning till allmänheten. TV är en annan informationskanal. I samhället ökar användande av sociala medier, något kommunen måste förhålla sig till. Det senare har en fördel i att det ger möjlighet till tvåvägskommunikation och väldigt snabb information.

Kommunalteknisk försörjning

Med communalteknisk försörjning menas vatten och avlopp, drift och underhåll av communalägda fastigheter, renhållning och sophantering, väg- och gatuhållning, samt infrastruktur.

Drift och underhåll av communalägda fastigheter

För att en verksamhet skall kunna bedrivas behöver förvaltningar ha lokaler som är anpassade till respektive verksamhet. Genom fastighetstillsyn och drift och underhåll av communalägda fastigheter når kommunen lokaler som är i gott skick och följer reglemente.

Vatten och avlopp

Tillgång till rent dricksvatten är livsnödvändigt och även en grundförutsättning för många verksamheter, inte minst inom vård och omsorg. Rent dricksvatten förutsätter att alla steg i produktions- och distributionskedjan fungerar, vilket inkluderar:

Vattentäkter

- Grundvatten
- Överföringsledningar
- Vattenverk
- Pumpstationer
- Vattenreservoar (Vattentorn)
- Ledningsnät och anslutningspunkter

Att avfallshantering och reningsverk fungerar är också väsentligt. Utan fungerande toaletter kan t.ex. inte boenden, skolor och förskolor hållas öppna. Rörledningar, avloppsreningsverk, pumpstationer måste därför fungera. Fungerande rening är också viktigt för att inte miljöfarligt avfall ska ledas ut orenat i naturen.

Renhållning och sophantering

Ett stopp i renhållningsarbetet och sophantering orsakar relativt snabbt olägenheter och kan, om inte åtgärder sätts in, leda till sanitära problem. Då bakterier gynnas av värme är en fungerande hantering av sopor och avfall, inklusive hämtning av sopor och hantering vid omlastningsstationer, särskilt viktigt sommartid.

Väg- och gatuhållning

Framkomlighet på våra vägar är en förutsättning för att mäniskor ska kunna ta sig till sina jobb och för att varor ska färdas från producent till konsument. Det är också en förutsättning för uttryckningsverksamheten i kommunen. Detta förutsätter bl.a. att halkbekämpning och snöröjning vintertid samt trädröjning efter stormfällda träd är funktioner som kan aktiveras vid behov.

Infrastruktur

Det är många som pendlar från Hultsfred vilket gör oss extra beroende av att infrastrukturen fungerar liksom att de bolag som sköter kollektivtrafiken är i drift.

Hälso- och sjukvård samt omsorg

Inom vård och omsorg ingår t.ex. sjukvård, närsjukvård, akuttandvård och hemtjänst. Kommunen ansvarar för basal personlig omvärdnad i hemmet samt vid de olika kommunala boendena. Den sociala omsorgen måste vara både rättsäker och med människan i fokus. Omsorg och försörjningsstöd ska kunna utföras enligt socialtjänstlagen och akuta insatser för barn och ungdom, samt tvångsåtgärder ska kunna utföras enligt lag med bestämmelser om vård av unga (LVU) och lag om vård av missbrukare (LVM). Utbetalningar från sjuk- och arbetslöshtsförsäkring samt allmänna pensionssystemet ska kunna göras. För att verksamheterna ska fungera krävs bl.a. samordning mellan olika aktörer, fungerande lokaler, kompetent och tillräckligt antal personal, liksom basala funktioner som tillgång till mat, mediciner, etc.

Skydd och säkerhet

För att minimera konsekvenser av händelser krävs att det finns en grundförmåga i samhället och att det finns åtgärder som kan sättas in för att minimera pågående händelser skadeverkningar. I detta ingår t.ex. kommunal räddningstjänst, ambulanssjukvård, polis, rättsväsende, larmhantering (trygghetslarm, automatlarm, anslutning till SOS Alarm AB, inbrottsslarm), akuta insatser av Miljö- och hälsokontoret, samt väktarinsatser.

Offentlig förvaltning

Förskola och grundskola anses som samhällsviktig upp till årskurs 6 då dessa elever bedöms behöva sällskap av vuxen i större utsträckning än äldre elever. Utan fungerande barnomsorg, inklusive tillgång till lärare och fungerande skolbyggnader, påverkas annan verksamhet i samhället eftersom föräldrars möjlighet att gå till sitt arbete försvåras.

Samtliga skolbyggnader, oavsett årskurs, anses i övrigt som skyddsvärda, inte minst ur ekonomisk synpunkt.

Kommunal ledning och stöd

En kommunal ledning måste alltid upprätthållas. Vid alla tidpunkter måste det finnas personer som kan hantera de händelser som kan uppstå, som kan fatta beslut, fördela personal och resurser, etc. I Hultsfred är det kommunens koncernledningsgrupp, under ledning av kommunchef som utgör kärnan i ledning, såväl i vardag som vid kris. Under samhällsstörning och/eller extraordinära händelser har de även stöd i kommunens krisledningsstab – en stab som måste bemannas av övad och utbildad personal och som vid behov ska kunna verka över en längre tid. Vid extraordinära händelser ska kommunens krisledningsnämnd kunna träda in, som består av kommunstyrelsens arbetsutskott.

Den kommunövergripande ledningen är beroende av att verksamheterna fungerar och att förvaltningarnas och bolagens respektive ledningar fungerar.

Krisledning

Att krisledning, på samtliga nivåer, ska fungera kräver att det finns tillgång till kompetent (lämplig, utbildad och övad) personal och att dessa är kontaktbara. Ändamålsenliga lokaler, utrustning, planer och ledningsstöd utgör också viktiga komponenter.

Utöver krisledningsstabens finns ett antal stödfunktioner, däribland POSOM (psykiskt och socialt omhändertagande).

Kommunens stödgrupp POSOM ska kunna aktiveras för att erbjuda stöd till drabbad (ej skadad) allmänhet när samhällets ordinarie resurser inte räcker till. POSOM består av en styrgrupp med samordnare från Socialförvaltningen samt stödpersoner från olika förvaltningar. Fungerande larmvägar, tillgänglighet och kompetens är några av förutsättningarna för att POSOM ska fungera.

Tillsyn och akuta insatser

Flera instanser i samhället är skyldiga att kunna upprätthålla förmågan att göra tillsyn, även akuta sådana. ÖSK:s avdelningar har jourverksamhet. Gatuavdelning har jour under hela vintersäsongen och helger och storhelger under sommarsäsongen. Fastighets- och vattenavdelning har jourverksamhet dygnet runt året om. Socialförvaltningen är ansluten till en socialjour som går genom kommunen och som kan nås för akuta insatser även efter kontorstid.

Miljö och hälsokontoret har också ett ansvar att kunna genomföra akuta provtagningar och analyser. De har dock ingen beredskap eller jour.

Transporter

Ur transportsynpunkt är också riksväg 23/34, 129, 127 och 138 viktiga. Riksväg 129 går igenom vattentäkten för Hultsfreds tätort och är väldigt trafikerad. Att transporter kan ske är en förutsättning för samhällets funktionalitet, både under vardag och vid ansträngda situationer. Även järnvägen utgör en betydande transportkommunikation.

Livsmedel

Tillverkning, distribution och kontroll av livsmedel är en viktig del av samhället. Kommunen ansvarar för kosthållning till barnomsorg, skola, äldre- och handikappomsorg.

Kommunala och publika lokaler mm

Samhället är beroende av att publika lokaler och verksamheter fungerar, de fyller en viktig funktion eller är högt värderade ur emotionella, sociala och/eller kulturella värden. Därför är det inga svårigheter att visa vikten av att skydda t.ex. skolor, bibliotek, sporthallar etc.

Socialförsäkringar

Turism är en viktig inkomstkälla för Hultsfred med sina fiskesjöar och stuguthyrning, det är därför viktigt att värna om turistnäringen.

Det finns också en stark korrelation mellan arbetslöshet, social oro och kriminalitet, varför det även ur trygghets och säkerhetsperspektiv finns stor anledning att värna om privata företag.

Många samhällsviktiga aktörer utgörs av privata aktörer. Även om kommunens risk- och sårbarhetsanalys till dags datum inte inkluderat privata aktörer i arbetet så är tillgång till mat, mediciner, betalningstjänster och drivmedel samhällsfunktioner som måste fungera. Allmänna pensionssystemet, sjuk- och arbetslösförsäkringar är också viktiga samhällsfunktioner.

Byggnadsminnen och kulturella värden

Björneström

Sekelskiftesmiljö som visar i första hand stora bostadshus med vacker snickargläde.

Björneströms samhälle har växt upp kring en vattendriven kvarn och såg. Man kan påstå att sekelskiftesbebyggelsen återspeglar det faktum att det var här som Virserumsbygdens möbelindustri växte fram under den senare delen av 1800-talet.

Dackegrottan

Här gömdes, enligt legenden, den sårade Nils Dacke undan Gustav Vasas trupper

Dackes bönder retirerade över Kisa, Vimmerby, Hultsfred och på sjön Hjortens is vid Virserum stod den sista avgörande striden måndagen den 20 mars 1543.

Kvarteret Kopparslagaren

Galleri Kopparslagaren, Rallarstugan och Glaspellehuset är några av de kulturhistoriskt värdefulla miljöerna i kvarteret. Längs Storgatan i centrala Hultsfred finns en bebyggelse med stora en- två- och trevåningshus från tidigt 1900-tal.

I Hultsfreds kommun finns fyra så kallade byggnadsminnen. Dessa fyra är Fröreda Storegård (byggnadsminnesförklarat 1985), Smalspårsjärnvägen mellan Totebo, Hultsfred och Virserum (byggnadsminnesförklarat 1999 och 2005), Hultsfreds järnvägsstation (byggnadsminnesförklarat 2004) och Virserums stationshus och godsmagasin (byggnadsminnesförklarat 2005).

Hämtat från www.hultsfred.se

Sociala värden

Vikten av ”mjuka värden” ska inte förringas. Att upprätthålla förtroendekapital för såväl förtroendevalda som tjänstemän är viktigt liksom att upprätthålla demokratiska värden. Dessutom finns stora vinster med att arbeta för att Hultsfreds kommun ska upplevas som en trygg och säker kommun genom att bevara det som är skyddsvärt.

Naturreservat

- **Lundens naturreservat** - ett stycke småländsk natur när det är som fagrast.
- **Björnnäsets naturreservat** - en riktig trollskog med gamla tallar som står kring stenblock som är klädda av lava.
- **Hulingsryds naturreservat** - erbjuder lundartade åmiljöer, lummiga strandskogar, torra tallskogar, öppna betesmarker och fuktiga alkärr.
- **Kraskögle naturreservat** - terrängen är ett spår av inlandsisens avsmältnings
- **Stensryds naturreservat** - Stensryd är ett reservat med naturskogsartad skogs- och myrmosaik.
- **Länsmansgårdsängens naturreservat** - Länsmansgårdsängen är ett populärt strövområde intill Virserumssjön
- **Slagdala naturreservat** - Virserumsåsen räknas som en av södra Sveriges mäktigaste åsbildningar.
- **Grönudde naturreservat** - hela området Grönudde har naturskogskaraktär, det vill säga snarlik urskog.
- **Stubbhult** - på gården Stubbhult drivs jordbruk som på farfars tid

Hämtat från www.hultsfred.se

5.Identifierade och analyserade risker för kommunen och kommunens geografiska område.

Risk i detta sammanhang innebär att något skyddsvärt är exponerat för ett hot. Hotet kan vara av många olika typer. Kunskapen om vilka hot vi kan stå inför ger oss möjlighet att vidta både förebyggande och förberedande åtgärder och kan användas både internt inom kommunen och av samverkande aktörer.

Syftet med detta avsnitt är att ge en samlad, om än översiktlig bild av Hultsfreds riskbild. Nedan listas de hot- och riskkällor samt de särskilda riskmiljöer som identifierats inom Hultsfreds kommun.

Hot och riskkällor

Det finns inom kommunen olika typer av verksamheter och objekt som kan utlösa en samhällsstörning – dvs. allt från en ”vardagsolycka” till en extraordinär händelse. Här delas dessa hot in i kategorierna: **Farlig verksamhet, Övrig industri/verksamhet, Biologiska hot, Sociala, Kriminella och politiska hot, Brand samt Naturrelaterade hot och klimatförändringar.**

Farlig verksamhet

Inom kommunen finns två företag som enligt lagstiftning 2:4 är att betrakta som ”farlig verksamhet” eller verksamheter som kan ge upphov till allvarliga kemikalieolyckor:

- **Ikea Industry AB** – spånskivefabrik som hanterar mycket kemikalier däribland ammoniumnitrat
- **Norab** – leverantör av sprängämnen

Övrig industri/verksamhet

De verksamheter som hanterar kemikalier är olika tillverkningsföretag, samt svets- och lackeringsföretag. Andra verksamheter som kan anses utgöra ett hot i detta sammanhang är företag som hanterar däck, plast och gummi samt träindustri och sågverk. Kemikalier som hanteras på övriga anläggningar inkluderar bl.a. ammoniak och petroleumprodukter.

Biologiska hot

Hot kan också vara i form av biologisk natur. Smittsamma virus kan orsaka allt från dödsfall, till stor sjukfrånvaro. I samhället generellt ser vi en ökad frekvens av antibiotikaresistenta stammar och multiresistenta bakterier.

Sociala, kriminella och politiska hot

Sociala och politiska hot kan vara hot av mer diffus karaktär. Segregering och motsättningar mellan olika grupperingar i samhället samt gängrelaterad problematik kan utgöra ”sociala hot”. Det är många asylsökande som inte kan språket och kan därmed inte ta del av de varningar som skickas ut från kommunen vid en samhällsstörning. Det förekommer nyrekryteringar av ungdomar till kriminella gäng i anslutning till skolor och det kryper allt längre ner i åldrarna.

Vi kan även se en ökning av hot mot både skolelever och tjänstemän i kommunen. Mest utsatta är socialförvaltningen och barn- och utbildningsförvaltningen. Tyvärr finns brister i anmälningsrutiner och flera förvaltningar bland annat Miljö och hälsa uppger att personal blivit utsatta för hot. Politiskt motiverade hot mot förtroendevalda ökar framförallt i samband med valår.

Annan typ av hot är IT-relaterade virus och angrepp. Det förekommer också annan IT-relaterad brottslighet, där s.k. **”grooming”*** dessvärre har en liten men ändå ökande trend.

* Grooming innebär att någon tar kontakt med andra för att längre fram begå övergrepp. I de flesta fall handlar det om män som söker kontakt med unga flickor.

Brand

Brand kan uppkomma genom olycka eller genom uppsåt och kan, förutom att hota liv och hälsa, även slå ut samhällsviktig och skyddsvärd verksamhet.

Vi är dock förskonade från anlagda bränder på skolor vilket upplevs som ett stort problem i andra kommuner i landet.

Naturrelaterade hot och klimatförändringar

Olika typer av väderrelaterade hot kan drabba oss, allt ifrån storm/orkan, skyfall, snö- och isstorm, extrem kyla, värmebölja, översvämningar, etc. Översvämningar kan också leda till risk för att ras och skred ökar. Speciellt vid våra vattendrag.

Stigande medeltemperatur på jorden gör att väderleken på olika sätt blir mer extrem. Torka och värmeböljor blir vanligare, liksom skyfall och översvämningar. Vid värmeböljor är det många av de äldre medborgarna som mår dåligt. Hultsfreds kommun arbetar med klimatanpassning i viss mån genom samverkan med Länsstyrelsen i Kalmar.

Särskilda riskmiljöer

Särskilda riskmiljöer kan identifieras, d.v.s. geografiskt förutbestämbara områden där olika typer av hot är närvarande tillsammans med något som anses skyddsvärt. Följande har så här långt identifierats:

Ras- och skredområden

I kommunen förekommer ras- och skredrisker, framförallt längs Silverån vid översvämningar. Även vid Emån förekommer det rasrisk vid högt vatten.

Förorenad mark

Föroringar är ofta orsakade av tidigare verksamheter. Som exempel kan nämnas den numer nedlagda batterifabrikens område i centrala Hultsfred där saneringen kommer börja vid årsskiftet 2016-2017.

Byggnader

Vissa byggnader kan anses utgöra särskilda riskmiljöer på grund av deras komplicerade natur. Exempel kan vara industrihotell som gamla Silverdalens pappersbruks lokaler, tomma industrilokaler där ungdomar vistas, men också lokaler med högt förväntat personalantal. Exempel på det senare kan vara hotell, restauranger och sporthallar. Flera av HKIAB:s lokaler kan också utgöra särskilda risker.

Farligt godstransporter

Stora mängder farligt gods transporteras genom de flesta kommuner så även genom vår. Riksväg 23/34 och 129 är utsedda farligt godsleder. Även riksvägarna 138 genom Virserum och 127 genom Järnforsen är hårt trafikerade av farligt godstransporter. Farligt godstransporter sker även via järnväg.

Riskanalys

Efter att ha identifierat vad som är samhällsviktigt och skyddsvärt inom kommunen, samt vad som kan hota detta, är nästa steg en grov riskanalys. Först presenteras en inventering av de oönskade händelser, som identifierats. De händelser som kan leda till räddningstjänstinsats och/eller extraordinär händelser lyfts särskilt fram. Sannolikheten och konsekvenserna av de olika händelserna har bedömts och resultatet presenteras i en riskmatris.

Identifiering av samhällsstörningar

Händelser som har eller kan inträffa i kommunen kan grupperas i följande fem kategorier:

- Olyckor
- Kriminellt agerande
- Social oro
- Smitta/sjukdomsspridning
- Infrastruktursvikt

Kategorin ”Olyckor” inkluderar allt från s.k. vardagsolyckor, naturhändelser, olika typer av räddningstjänstolyckor till kärnkraftsolycka då Hultsfreds kommun ligger i kärnkrafts län med ca 5 mil till OKG i Oskarshamn, vilket innebär att vi ligger i den yttre indikeringszonen. (mer info. finns i räddningstjänstens dokumentation)

Exempel på vardagsolyckor är allt från fallolyckor, arbetsplatsolyckor till försvinnanden. Som exempel på naturolyckor kan översvämnning, storm och snöstorm nämnas. Räddningstjänstolyckor inkluderar bl.a. bränder och trafikolyckor.

Inom kategorin kriminellt agerande har bl.a. skadegörelse, hot och våld mot skolungdomar, tjänstemän och förtroendevalda, sexualbrott och IT-relaterade brott identifierats.

Förtroendekris, upplöpp och motsättningar mellan olika grupper är händelser som identifierats inom kategorin social oro.

Till smitta/sjukdomsspridning hör förorenat dricksvatten samt *smittspridning mellan djur, mellan djur och människa samt mellan människor.

Infrastruktursvikt kan orsakas av avbrott i olika system, t.ex.
el, tele, avfallshantering, dricksvattenförsörjning, fastighetsunderhåll eller transportsystem.

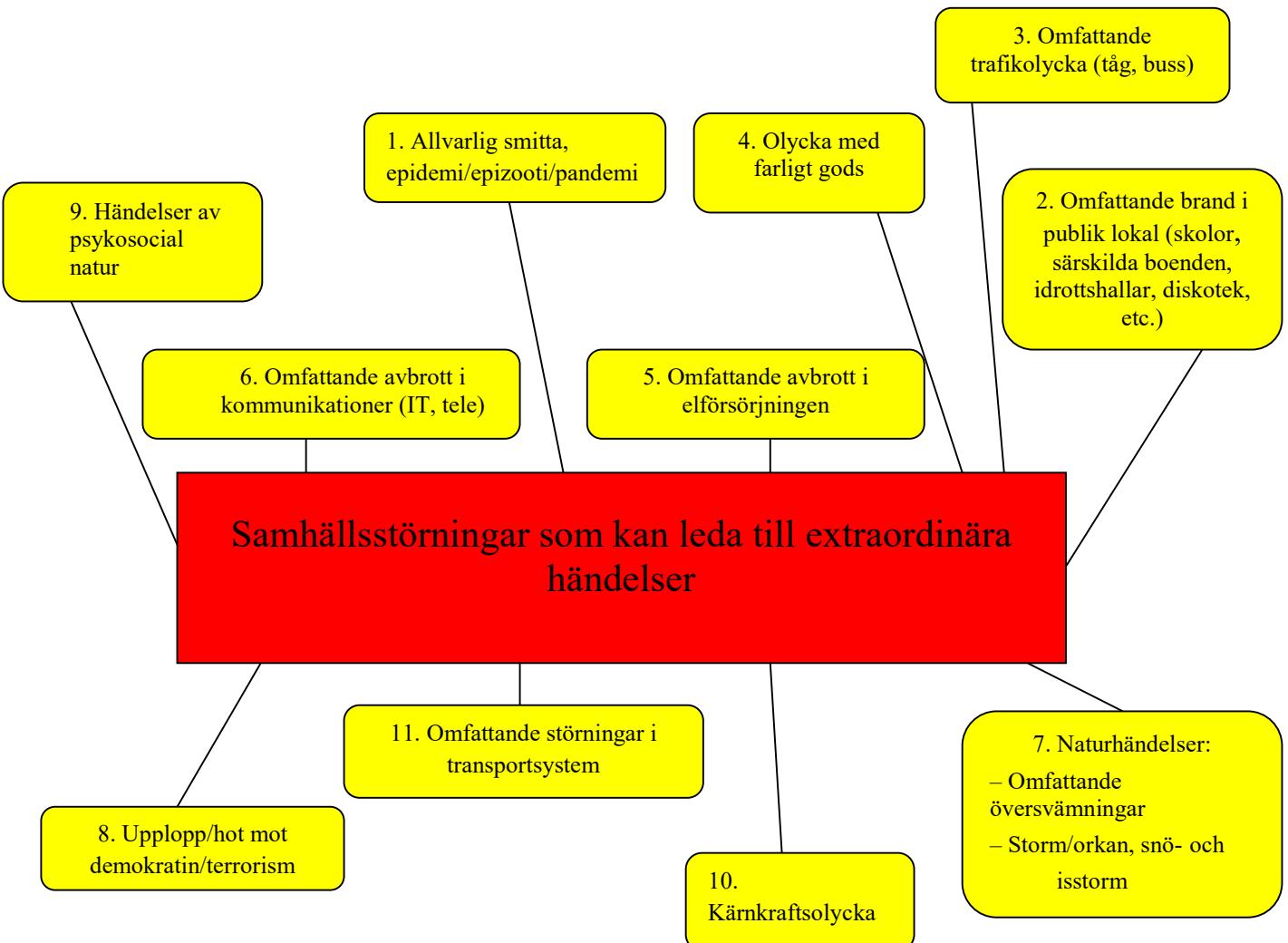
Oönskade händelser som kan leda till räddningstjänstinsats

Då denna analys ligger till grund för kommunens handlingsprogram enligt LSO, där särskilt de olyckor som kan föranleda räddningsinsats ska behandlas, listas här exempel på sådana händelser:

- Arbetsplatsolycka
- Drunkning
- Översvämnning
- Ras och skred
- Bränder (bostäder, gruppboenden, skola/förskola, publika lokaler, industrilokaler, samhällsviktiga objekt, skog och mark, etc.)
- Trafikolyckor (oskyddade trafikanter, personbil, buss, tåg, etc.)
- Farlig godsolycka (transport, industri)

*Zoonos, Epizooti och pandemi

Utav de händelser som identifierats anses följande vara sådana att de skulle kunna leda till extraordinära händelser:

- 1/ Allvarlig smitta
- 2/ Omfattande brand i publik lokal
- 3/ Omfattande trafikolycka
- 4/ Olycka med farligt gods
- 5/ Omfattande avbrott i elförsörjningen
- 6/ Omfattande avbrott i kommunikationer
- 7/ Naturhändelser
- 7A/ Översvämnningar
- 7B/ Storm
- 7C/ Skred/ras
- 8/ Hot mot demokratin
- 9/ Händelser av psykosocial natur
- 10/ Kärnkraftsolycka
- 11/ Omfattande störning i transportsystem

(Lista till matrisen sida xx)

Sannolikhet och konsekvenser

För att bedöma sannolikhet och konsekvenser för de identifierade händelserna har en kvantitativ beskrivning tillsammans med en rankingskala och intervaller använts.

Vardagshändelser och små till mellanstora händelser går att få statistik på. För andra typer av händelser, de med låg sannolikhet och hög konsekvens är detta svårare. I det senare fallet baseras bedömningarna i större utsträckning på kvalitativa uppskattningar.

Sannolikhet		
Värde	Bedömning	Sannolikhet [ggr; år]
1	Mycket låg sannolikhet	1;1000
2	Låg sannolikhet	1;100
3	Medelhög sannolikhet	1;50
4	Hög sannolikhet	1;10
5	Mycket hög sannolikhet	1;1

Konsekvenser

Utgångspunkter för att bedöma konsekvensen av olika händelser är negativ påverkan på befolkningens liv och hälsa, samhällets funktionalitet, grundläggande värden, samt skador på egendom och miljö. Följande kriterier har använts som stöd.

Konsekvens		
Nivå	Bedömning	Föld
1	Mycket begränsad	Små direkta hälsoeffekter, mycket begränsade störningar i samhällets funktionalitet, övergående misstro mot enskild samhällsinstitution, mycket begränsade skador på egendom och miljö
2	Begränsade	Måttliga direkta hälsoeffekter, begränsade störningar i samhällets funktionalitet, övergående misstro mot flera samhällsinstitutioner, begränsade skador på egendom och miljö
3	Allvarliga	Betydande direkta eller måttliga indirekta hälsoeffekter, allvarliga störningar i samhällets funktionalitet, bestående misstro mot flera samhällsinstitutioner eller förändrat beteende, allvarliga skador på egendom och miljö
4	Mycket allvarliga	Mycket stora direkta eller betydande indirekta hälsoeffekter, mycket allvarliga störningar i samhällets funktionalitet, bestående misstromot flera samhällsinstitutioner och förändrat beteende, mycket allvarliga skador på egendom och miljö
5	Katastrofala	Katastrofala direkta eller mycket stora indirekta hälsoeffekter, extrema störningar i samhällets funktionalitet, grundmurad misstro mot samhällsinstitutioner och allmän instabilitet, katastrofala skador på egendom och miljö

Påverkansområden
Liv och hälsa
Ekonomiska värden
Miljövärden
Kulturvärden

Vid bedömning av konsekvenser av en händelse har således olika faktorer viktats (konsekvenserna för liv och hälsa, kommunens verksamhet, miljö- och kulturella samt ekonomiska konsekvenser).

Risknivå – vad är acceptabelt?

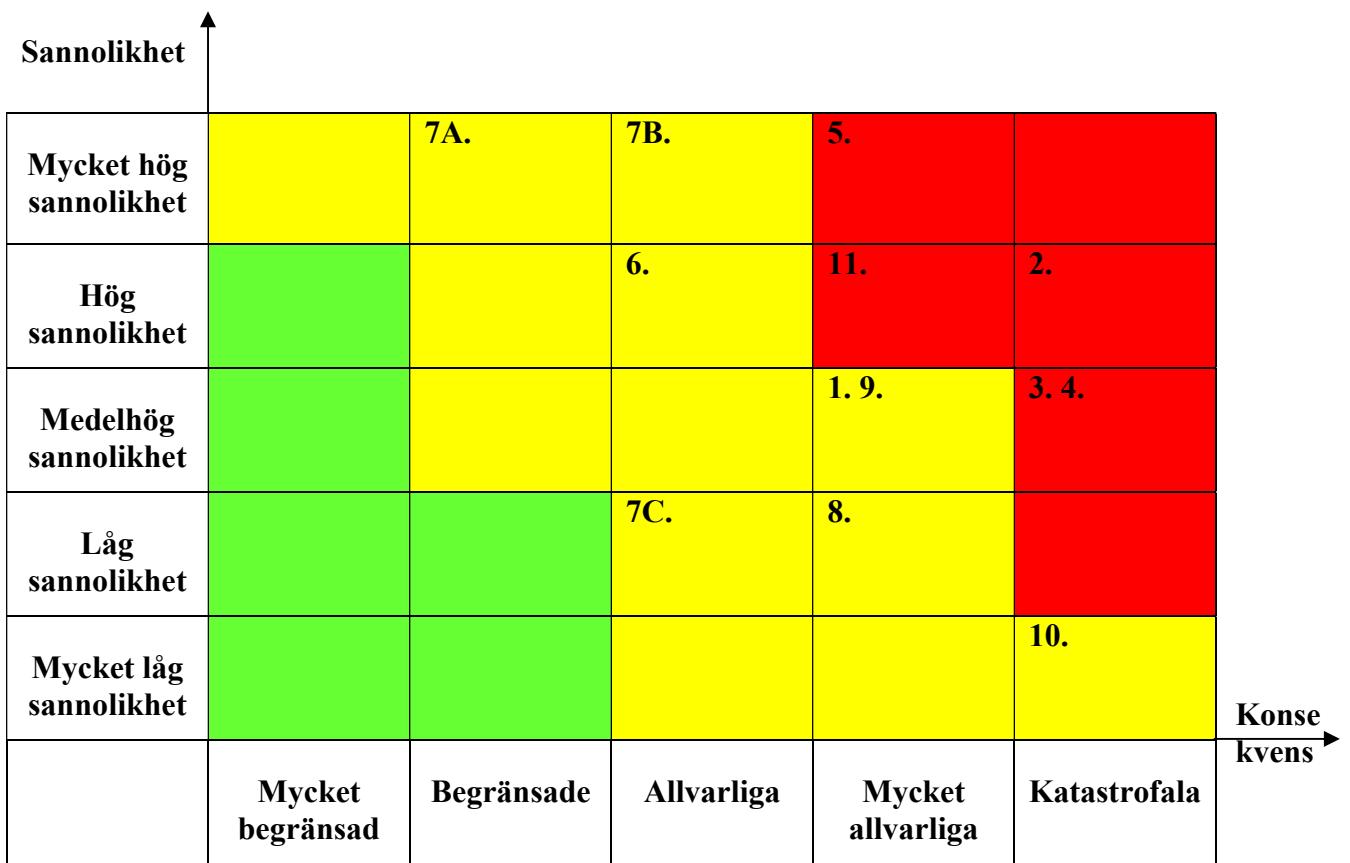
För att kunna värdera risker och avgöra om risken är acceptabel eller inte behövs något att jämföra med - en acceptabel risknivå. Dessvärre finns ingen allmänt vedertagen risknivå i Sverige. Varje kommunal förvaltning eller bolag gör sin bedömning av händelsen och vilken risknivå de anser föreligger.

Sammanfattning resultat

Utifrån de händelser (öönskade händelser) som identifierats under arbetets gång, och baserat på uppskattning och/eller bedömning av sannolikhet och konsekvens för dessa, kan risken för händelserna värderas. Nedan presenteras de i en s.k. riskmatris.

Syftet med att presentera resultatet av grovanalysen i en s.k. riskmatris enligt nedan är att på ett överskådligt sätt visa på vilka risker som bör prioriteras. Fördjupande analyser är nödvändiga för de områdena innan val av förebyggande och/eller förberedande åtgärder genomförs.

Matrisen är indelad i tre färger för att illustrera att ”allvarlighetsgraden” ökar ju högre sannolikhet och ju högre konsekvenserna förväntas vara av en händelse. Indelningen ska inte tolkas som exakt, dvs. att inga åtgärder krävs om händelser hamnar inom grönt fält, utan indelningen är enbart för jämförelse mellan olika händelser och som en första vägledning.

Reflektioner

I många fall har det varit svårt att bedöma sannolikhet och konsekvens för de olika listade händelserna. Inte heller indelningen i olika typhändelser är given. Vid bedömningen av sannolikhet och konsekvens har mallarna använts som vi kommuner fick till oss från länsstyrelsen. Olyckor som händer dagligen eller veckovis får härmed samma grad av sannolikhet som en händelse som förväntas inträffa en gång per år. Vid bedömning av konsekvens av en händelse har olika faktorer viktats (liv och hälsa, kommunens verksamhet, miljö och kulturella samt ekonomiska konsekvenser). Detta ger en något skev bild. En händelses konsekvenser borde t.ex. kunna bedömas som mycket allvarliga även om den inte påverkar alla områden.

Sannolikhet och konsekvens har ännu inte bedömts för alla identifierade händelser. I de fall dessa har bedömts saknas statistiskt underlag. De händelser som identifierats är inte unika för Hultsfred, så det bör finnas goda förutsättningar att kvalitetssäkra dessa gemensamt i länet.

Det som heller inte åskådliggörs med hjälp av riskmatrisen är eventuella trender och ändrade mönster. Studier från bland annat TrafikAnalys (Trafa) visar t.ex. att antalet trafikolyckor och händelser där personer omkommer i bränder stadigt har minskat. Antalet personer som begår suicid har däremot inte minskat.

Vi kan också konstatera att det på senare tid skett ett ökat antal hot mot kommunens tjänstemän. Klimatförändringar förväntas leda till ökad risk för natur- och väderrelaterade händelser. Händelser av mer social karaktär ser också ut att öka och är ofta svåra att förutsäga. Ökad användning av sociala medier ger nya förutsättningar som inte alltid är av godo där kommunen behöver arbeta vidare.

Resurser

Nedan ges en översiktlig beskrivning av några av de resurser kommunen har tillgå för att hantera allt från vardagsolyckan till en extraordinär händelse. Inga detaljer ges här. Resursförteckning över material, kvantitet samt kontaktuppgifter finns samlade i krisledningens ledningspärm.

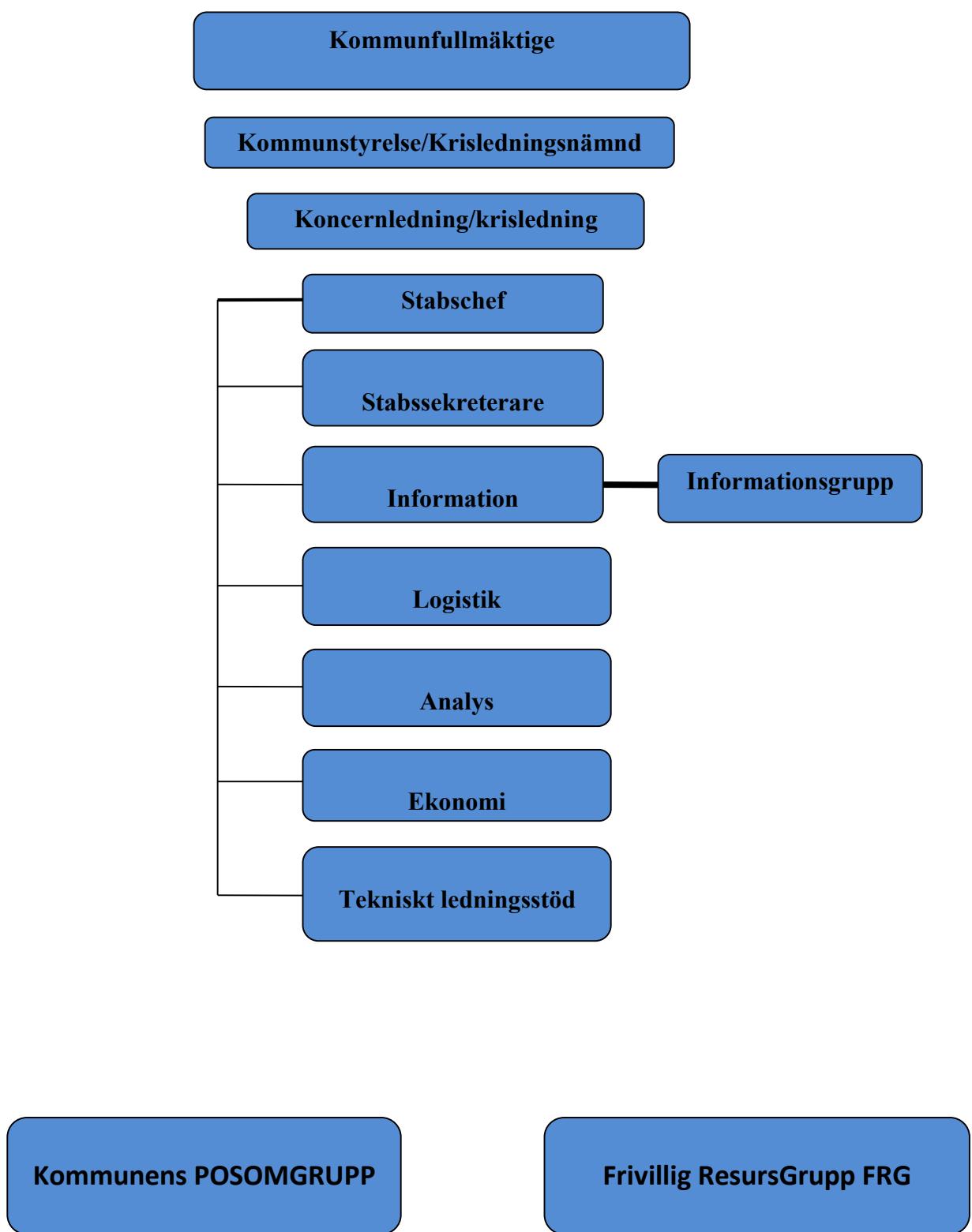
Ledning och stöd

Kommunen använder sig av, i avsaknad av en TiB (tjänsteman i beredskap), räddningstjänstens Räddningschef i beredskap (RCB) som ingång till kommunens krisledning. På så vis säkerställs att larmkedjan kan dras igång dygnet runt, året om. RCB kontaktar koncernledningsgruppen via grupp sms.

Kommunens POSOM-grupp (psykiskt och socialt omhändertagande) är kommunens stödfunktion för att säkerställa stöd till allmänhet då ”ordinarie resurser” inte räcker till.

FRG (Frivilliga Resurs Gruppen) kallas in i ett skede då samhällets resurser inte räcker till. Kan vara initialt eller senare i händelsen.

Krisledningsgrupp och organisation:

Staben är ett stöd till krisledningsgruppen och består av:

Stabschef
 Stabssekreterare
 Information + informationsgrupp
 Funktion Ekonomi
 Funktion Logistik
 Funktion Analys
 Funktion tekniskt ledningsstöd

Krisledningen har rätt att efter samråd med respektive förvaltnings-, förbunds- och bolagschef ianspråkta personal för tjänstgöring i staben. Till staben kan vidare adjungeras representanter från externa samverkanspartner, t.ex. länsstyrelsen eller annan myndighet/organisation beroende på händelsens art.

Krisledningsgruppen är uppdragsgivare åt staben och stabschefen bedömer initialt vilka funktioner som behövs för varje specifik händelse.

Respektive funktions uppgifter finns i krishanteringsplanen. (Se bilaga A)

Lokaler och utrustning

Lokaler finns att tillgå på räddningstjänsten för krisledningsstabben och koncernledningsgruppen. Som alternativ kan lokaler i kommunhuset användas. Både räddningstjänsten och kommunhuset är försedda med reservkraft. För att användandet av dessa lokaler ska kunna säkerställas över tid bör tillgången till drivmedel (till reservkraftverken) säkerställas.

I lokalerna finns sambandsutrustning bl.a. i form av telefoner, tillgång till Rakel, WIS, Lync och smartboard samt videokonferensanläggning. Då några förvaltningschefer/bolags vd:ar inte är bosatta i Hultsfred kommun bör möjligheten att använda videokonferens, Lync och liknande tekniska hjälpmedel fortsätta utvecklas på regional nivå.

Personella resurser

Koncernledningsgruppen utgör, tillsammans med krisledningsstabben, kärnan i kommunens krisledning. Vid en extraordinär händelse finns även en utsedd krisledningsnämnd som är kommunstyrelsens arbetsutskott. Det finns ingen stabsberedskap inom kommunen, varför det är svårt att bedöma tillgängligheten. Inriktning för stab är tvåskift och uthållighet i en vecka. Systemet bygger på att personer rings in/grupp SMS och att det finns upprättade sambandslistor. Då Hultsfred inte har någon gedigen erfarenhet av krislednings- och stabsarbete i skarpt läge finns också begränsade möjligheter att utvärdera det befintliga systemet (övningar inkluderar sällan uthållighetsaspekter eller det faktum att händelser kan inträffa kvällstid, under helger eller vid semesterperioder).

En fördel i Kalmar län är att samtliga kommuner använder sig av samma (eller mycket lik) stabsmetodik, vilket innebär att det finns mycket goda förutsättningar att ta emot (och bistå med) extern personal. Stabsmetodiken bör även utvecklas på förvaltnings- och bolagsnivå och även här kan i så fall möjligheten att flytta personal mellan avdelningar och förvaltningar utvecklas.

Försvarsmakt och frivilligorganisationer

Vid större händelser där fler än kommunanställda behövs engageras kan hemvärn och frivilligorganisationer ingå som samverkansaktörer till krisledningsorganisationen. Exempel på frivilligorganisationer är FRG(Frivilliga Resurs Gruppen), Röda korset och andra föreningar. Försvarsmaktens material och personal rekvireras genom Länsstyrelsen Kalmar.

Materiella resurser

Vilken typ av materiel som behövs är situationsberoende. Det kan handla om allt från översvämningsbarriärer till lastväxlare och pumpar. Nedan ges därför bara en kort översikt.

Reservkraft

Förutom fast reservkraft till räddningstjänsten, kommunhuset och Knektagården finns tretton stycken mobila verk som kommunen förfogar över. De mobila reservkraftverken förvaras hos ÖSK som också ansvarar för drift och underhåll och att vid behov placera ut dem vid av kommunen angiven plats.

Räddningsmaterial

Genom den kommunala räddningstjänsten förfogar kommunen över räddningsmaterial anpassat för en mängd olika händelser. Som exempel kan nämnas höjd- och släckfordon för liv- och egendomsräddning, ledningsfordon för samverkan på skadeplats, båtar och ytlivräddningsmateriel för räddning i vatten, pumpar för egendomsräddning vid översvämning, För fler detaljer, se Räddningstjänstens egen dokumentation.

Scenarioanalys

Ett stort antal händelser har identifierats som kan inträffa i (eller utanför) kommunen och som i olika omfattning kan påverka kommunens invånare och verksamhet.

För att bedöma hanteringsförmåga, sårbarhet, beroendeförhållanden och, till viss del motståndskraft, har ett antal händelser valts ut för djupare analys – en scenarioanalys.

Urval och bedömningsgrunder

Scenarioanalysen har inte varit heltäckande. I nuläget har enbart händelser som kan leda till extraordnära händelser analyserats vidare. Målsättningen är dock att inkludera händelser från hela hotskalan i respektive förvaltnings/bolags egna RSA. Analysen ska bestå av ett axplock av de händelser som identifierats och vara en blandning av de händelser som potentiellt kan leda till extraordnära händelser, samt de som av andra orsaker är intressanta att titta närmare på. Exempel på det senare är händelser som är frekvent förekommande, aktuella utifrån ett nationellt eller regionalt perspektiv som uppvisar negativa trender, etc.

Följande händelser har hittills analyserats:

- Allvarlig smitta, epidemi/epizooti/pandemi
- Omfattande brand i publik lokal (skolor, särskilda boenden, idrottshallar, diskotek, etc.)
- Omfattande trafikolycka (tåg, buss)
- Omfattande avbrott i elförsörjningen
- Omfattande avbrott i kommunikationer (IT, tele)
- Naturhändelser:
 - – Omfattande översvämnningar
 - – Storm/orkan, snö- och isstorm
 - Upplopp/hot mot demokratin/terrorism
 - Social oro (förskolor, skolor med flera)
 - Kärnkraftsolycka

Respektive scenario har diskuterats utifrån följande punkter:

Översiktlig beskrivning av scenario (vad kan hänta?)
 Sannolikhetsbedömning (statisk, erfarenhet och uppskattningar)
 Konsekvensbedömning (egen verksamhet/samhället i övrigt)
 Troligt hjälpbehov (erfarenhet och bedömningar)
 Resurser (behov och tillgång på materiella/personella)
 Hanteringsförmåga – upptäcka/larma, avvärja/minska konsekvenserna, lägesbild, planverk,
 Samverkan – aktörer som hanterar händelsen
 Beroendeförhållanden – vilka verksamheter är beroende?

Nedan visas ett urval av de risker förvaltningarna/bolagen identifierat i en enkel matris:

Matrisen visar en grovanalys och är en blandning av olika typområden. Förvaltningar/bolag har värderat riskerna olika för respektive verksamhet, därför blir det en uppskattning av ett medelvärde för kommunen i stort.

(Hela riskinventeringen finns som BilagaB till rapporten)

		Sannolikhet ↑			
		8.		1. 11.	10.
		2. 6.		4. 12.	
		13.		7.	
		9.	3.		
					5.
		Mycket begränsad	Begränsade	Allvarliga	Mycket allvarliga
					Konsekvens

- 1. Värmeböjla
- 2. Storm
- 3. Åskoväder
- 4. Brand
- 5. Flyglycka
- 6. Utsläpp av farligt ämne
- 7. Störning i livsmedelsförsörjning
- 8. Störning i elförsörjning
- 9. Sabotage
- 10. Social oro

- 11. Pandemi
- 12. Trafikolycka
- 13. Andra risker, arbetsskada (ergonomi, stress etc.)

6. Beskrivning av identifierade sårbarheter och brister i krisberedskap inom kommunen och dess geografiska område.

Värdering av risker, förmåga, sårbarhet och beroendeförhållanden

Förutom att identifiera risker, sårbarheter samt kritiska beroenden inom kommunens geografiska områden ska dessa värderas. Nedan görs en ansats till att väga samman resultatet av riskanalysen, resultatet från scenarioanalysen samt den information som inhämtats genom arbetet och från annat håll (t.ex. nationella trender och riktlinjer).

Värdering av förmåga och sårbarhet

Ett systems eller organisations förmåga/kapacitet och dess sårbarhet kan ses som motsatsförhållanden. Graden av sårbarhet är på så sätt en sammanvägning av brist på kapacitet eller förmåga att utifrån specifika händelser:

- Förutse
- Hantera
- Motstå
- Återhämta sig

Förmåga att förutse

Om en händelse identifieras tidigt ökar möjligheterna att minimera händelsens skadeverkningar. Väl avvägda åtgärder kan sättas in i tid. Själva hanteringen av en händelse är också viktig. Det är svårt att ”komma ikapp” en händelse och att vara proaktiv ger bättre förutsättningar. Att tidigt kunna ge information om en händelse minskar också risken för oro och ryktesspridning.

Det pågår ett arbete för att öka graden av proaktivitet inom kommunen och att information snabbare ska delas mellan olika aktörer (förvaltningar, avdelningar, bolag, till och från samverkansaktörer, etc.).

Ett sätt att förutse händelser är genom omvärldsbevakning och att använda olika typer av förvarningssystem. Som exempel kan nämnas SMHIs vädervarningar, E.ON:s hemsida med planerade arbeten och strömbrott. I andra typer av händelser är kommunen till viss del beroende av information från samverkande myndigheter, inte minst länsstyrelsens tjänsteman i beredskap. Det sker genom samverkansmöte telefonledes. De händelser som kommunen kan ha svårast att förutse är händelser av social karaktär.

När det gäller vardagsolyckor och olyckor av mindre karaktär finns en relativt god kännedom om orsaker, var och när de oftast inträffar. En mer samordnad statistikanalys mellan olika förvaltningar, bolag och samverkande aktörer skulle dock kunna innebära att trender tydligare och tidigare uppmärksamas. Användande av geografiska informationssystem (Geosecma) skulle ytterligare bidra till att tydliggöra s.k. ”hotspots”.

Förmåga att hantera

Hanteringsförmåga ska enligt MSB:s föreskrift bedömas utifrån följande indikatorer:

- Ledning, samverkan och information
- Informationssäkerhet
- Larm
- Omvärldsbevakning
- Materiella resurser
- Personella resurser
- Praktisk erfarenhet

Förmåga att motstå

Kommunens ska också redogöra för bedömning av förmågan i samhällsviktig verksamhet inom kommunens geografiska område att motstå och hantera identifierade risker som kan leda till extraordnära händelser, samt kommunens förmåga i övrigt att motstå dessa typer av risker.

Förmågan hos samhällsviktig verksamhet att motstå ska bedömas utifrån följande indikatorer:

- Informationssäkerhet
- Säkerhet och robusthet i samhällsviktig infrastruktur
- Reservkraft
- Möjlighet att flytta den samhällsviktiga verksamheten till annan plats
- Materiella resurser
- Personella resurser
- Samverkan
- Praktisk erfarenhet

Informationssäkerhet

Arbete pågår.

Säkerhet och robusthet i samhällsviktig infrastruktur

Åtgärder genomförs inom många områden för att göra den samhällsviktiga verksamheten inom kommunen mer motståndskraftig. Som exempel kan nämnas att elbolagen kontinuerligt arbetar med att säkra nätet göra det mer robust och **resilient***. Fiber grävs ner till samhällsviktiga verksamheter. Linjegator breddas och kablar grävs ner i marken. Räddningstjänsten arbetar mer med förebyggande verksamhet etc.

*Resiliens betyder ordagrant förmågan att återhämta sig eller motstå olika störningar.

Källa Wikipedia

Möjlighet att flytta den samhällsviktiga verksamheten till annan plats

Viss verksamhet kan flyttas, annan inte. Exempel på verksamhet som kan flyttas är krisledning och barn- och äldreomsorg (i begränsad omfattning). Larmmottagningen hos räddningstjänstens räddningscentral är å andra sidan exempel på verksamhet som är svår att flytta. Det finns planer på att förtynliga möjligheten för de verksamheter som inte har tillgång till fast reservkraft att vid behov flytta till andra, förberedda, lokaler. Detta har dock inte övats.

Materiella och personella resurser

Materiella och personella resurser beskrivs i tidigare kapitel. Förmågan att ta emot förstärkningsresurser från andra kommuner är god, men behöver med fördel utredas vidare både inom och utanför länet.

Vid olika typer av händelser säkras tillgången till personella resurser genom dels att vid behov göra en omflyttning av kommunens egna medarbetare, och dels genom möjligheten att ta emot hjälp från framförallt övriga kommuner. Tillgängligheten och hur snabbt olika personella resurser kan vara på plats varierar, dels då kommunen inte har någon fast stabsverksamhet och dels genom att vissa men inte alla förvaltningar har jourverksamhet.

Utav de tjänstemän som ingår i koncernledningsgruppen/krisledningen bor inte alla i Hultsfreds kommun utan måste transportera sig till orten. Kommunens planering inför extraordinära händelser reglerar utbildnings- och övningsverksamhet på övergripande nivå. Målet i Kalmar län är att utbildningar och övningar ska erbjudas kommunens verksamheter. Samma stabsmetodik ska användas i hela länet. Alla ska känna att övningar och utbildningar är meningsfulla och lärande.

Samverkan

Kommunen arbetar förebyggande inom flertalet verksamhetsområden för att reducera risker och bygga motståndsförmåga. Gränsöverskridande och nätverkande verksamheter är en förutsättning för effektivt arbete på många vis. Utöver de befintliga nätverken och samverkanskonstellationerna kan tillfälliga grupperingar skapas utefter situation och behov.

Praktisk erfarenhet

Hultsfred har varit relativt förskonade från allvarliga händelser och har därför, lite praktisk erfarenhet av att hantera särskilda och/eller extraordinära händelser. Ett undantagsfall i stormen Egon (januari 2015), som innebar mycket arbete då den blev kraftigare över Hultsfreds kommun än befarat. Krisledningsgruppen var samlad och vi förberedde värmestugor och mobila elverk. Krisledningsgruppen och krisledningsnämnden har övats med olika scenarier både regionalt och lokalt.

Förmåga att återhämta

Värdering av kritiska beroendeförhållanden

Samtliga förvaltningar och bolag som lämnat in en sammanställning av sitt RSA-arbete anger att de är beroende av tillgång till personal (antal och nyckelpersoner) liksom tillgång till el och kommunikation (IT, fast- och mobil telefoni samt egna IT-system) för att kunna utföra sin prioriterade verksamhet.

En annan aspekt som måste beaktas är att allt fler tjänster läggs ut på entreprenad. Privata aktörer anlitas för att utföra många av de samhällsviktiga verksamheter som åligger kommunen. Privata aktörer som vi därmed är beroende av inkluderar bl.a. SOS Alarm, laboratorier, privata vårdutövare etc.

För att säkerställa tillgången till betalningsfunktioner, livsmedel och drivmedel är vi beroende av leveranser, åkerier, sektorsmyndigheter, m.fl. Många av dessa verkar tyvärr inte på lokal nivå.

Genom Området ökas möjligheten till samverkan med flera viktiga aktörer i samhället. Däribland de som nämns ovan.

OmRådet

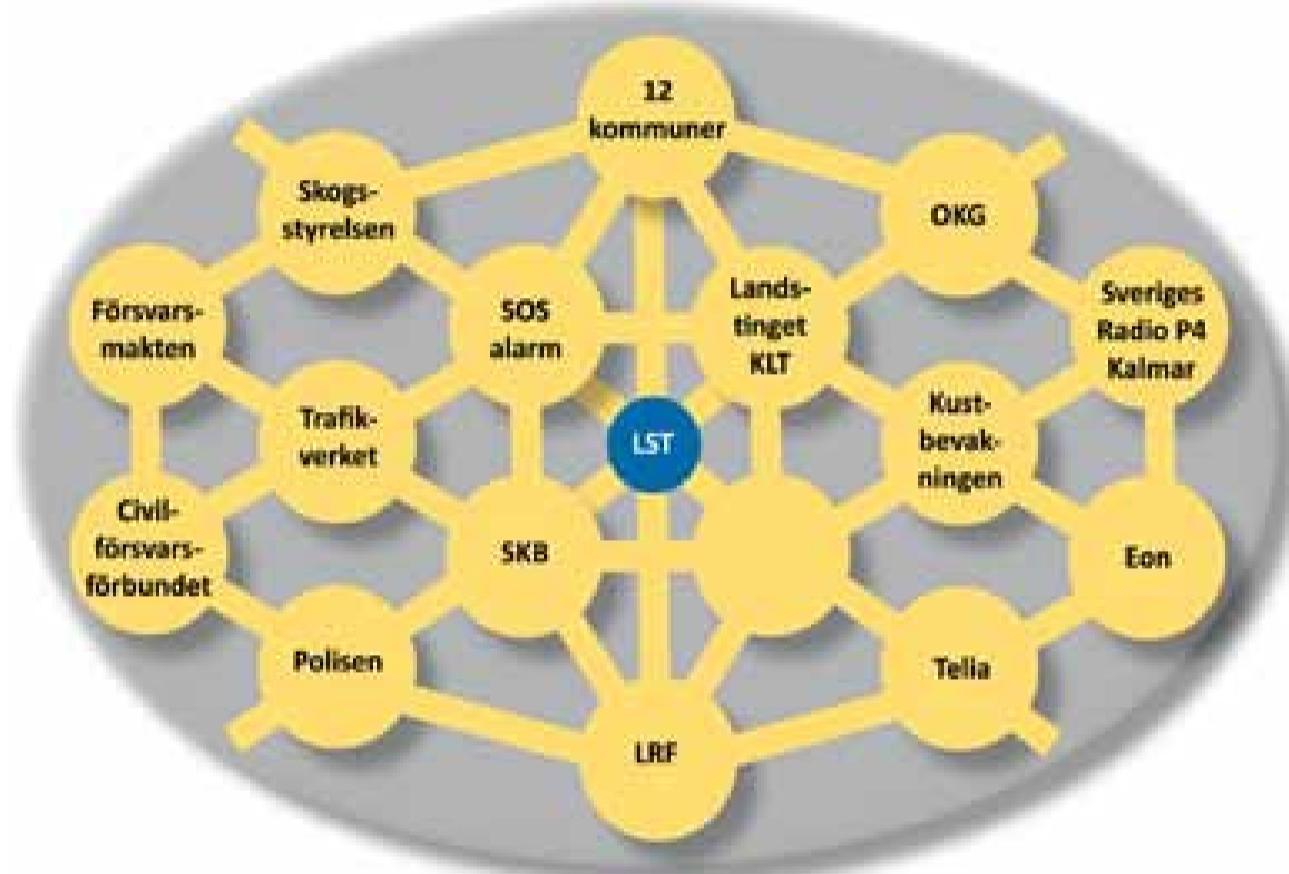
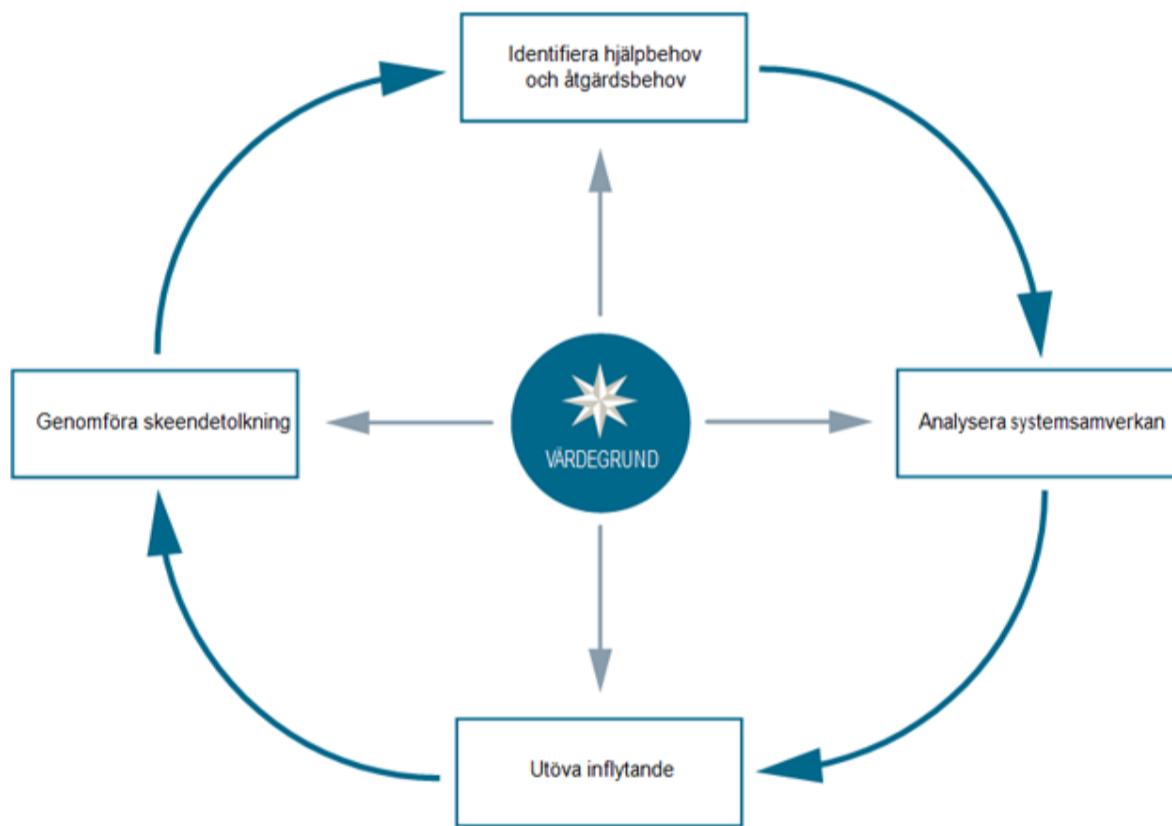

Bild från: Krishanteringsplan i Kalmar Län

Metodkoncept för samordning och inriktning

Metodkonceptet för samordning och inriktning är en slags tanke- modell som ska vara ett stöd vid samordning och inriktning av flera olika aktörer vid exempelvis en stor olycka eller kris. Här sker ett löpande analys- och syntesarbete i fyra steg med fokus på akut olycks- och krishantering:

- **Skeendetolkning**, vilket innebär en förmåga att förstå vad som häller på att ske.
- **Identifiering av hjälpbefov och åtgärdsbefov**. Här ingår även att förstå behovet av information.
- **Analys av systemsamverkan**, vilket innebär att få kunskap om hur de olika aktörerna arbetar var och en och tillsammans för att möta hjälpbefoven.
- **Utöva inflytande**. Här ingår att anpassa de olika aktörernas mål och aktiviteter till varandra och att om det behövs sätta upp gemensamma mål för agerandet.

Källa: Ledning och samverkan vid olyckor,
kriser och andra händelser – en nulägesbeskrivning av MSB:s stöd

Ledning, samverkan och information

Ledning

Kommunen har gjort en omorganisation för krisarbetet i kommunen, vilket ger goda förutsättningar för kommunen att kunna leda verksamheten vid större händelser då detta arbetssätt ger tydligare rutiner och följer de tre principerna **ansvar, likhet och närhet** på ett bättre sätt. Vi har även strävat efter att följa statens rekommendationer efter skogsbranden i Västmanland 2014. Som stöd finns en plan för hantering av extraordnära händelser samt en krisinformationsplan, checklistor för olika typhändelser samt en stabsinstruktion. Dokumenten finns tillgängliga i ledningspärmen i stabsrummet. Många förvaltningar och bolag har egna beredskapsplaner, telefonlistor och checklistor. Det är dock oklart om dessa planer är uppdaterade. Det finns även ett behov av att harmonisera användandet av checklistor för olika situationer mellan förvaltningarna och bolagen.

Genom samverkan med fem kommunala räddningstjänster i länet har ledningsförmågan på skadeplats och bakre ledning ökat. En insatsledare från Vimmerby/Hultsfreds räddningstjänster kan tidigt stärka upp ledningsförmågan på skadeplats. Bakre ledningsstödet blir en av räddningscheferna i de fem kommunerna.

Ingen enskild aktör leder framgångsrikt en händelse, oavsett hur stor eller liten den är. Samverkan över gränser är en förutsättning och kommunens olika aktörer är starkt beroende av nätverk och kontaktytor för att lösa uppkomna situationer på ett tillfredsställande sätt.

De tre principerna

Ansvarsprincipen:

Den som har ansvar för en verksamhet under normala förhållanden, skall ha motsvarande ansvar under kris och krigssituationer

Likhetsprincipen:

Under en kris ska verksamheten fungera på liknande sätt som vid normala förhållanden – så långt som möjligt

Närhetsprincipen:

Kriser ska hanteras på lägsta möjliga nivå i samhället. En kris ska hanteras där den inträffar och av dem som är närmast berörda och ansvariga

Samverkan

Genom Området som drivs i Länsstyrelsens regi, träffas fyra gånger/år geografiskt områdesansvariga kommuner, sektorsansvariga myndigheter samt privata samhällsviktiga aktörer. Det finns även ett så kallat TiB-veckomöte där länsstyrelse, kommuner, försvarsmakt, landsting, polis med flera ingår. Det hanteras via telefon varje torsdag och är en avstämning i länet där alla aktörer får möjlighet att upplysa andra aktörer om eventuella händelser och evenemang. Det finns i länet ett gott samarbete mellan kommunernas ”säkerhetssamordnare” i ett nätverk som kallas ExSam. Även denna grupp träffas fyra gånger/år.

Information

Förutom intern kommunikation för att hantera olika typer av händelser ingår det i kommunens geografiska områdesansvar att verka för samordning av informationen till allmänheten från olika samhällsaktörer. En krisinformationsplan med tillhörande checklistor finns som stöd för kommunens arbete. (använder oss av den regionala krisinformationsplanen)

Arbetet syftar till att förbättra kommunens förutsättningar för god och ändamålsenlig kriskommunikation mellan avdelningar, mellan förvaltningar och bolag samt mellan kommunen och samverkande aktörer, samt information till allmänhet.

De kanaler kommunen kan använda sig av för att nå ut med information till allmänheten inkluderar utomhusfoner (VMA-anläggningar), kommunens hemsida, samt meddelande via media (pressmeddelande, radiosändningar, etc.). Även de sociala medierna (Facebook, Twitter) spelar en allt större roll vid informationsdelning där informationen går ut snabbt.

Informationssäkerhet

Hultsfreds kommun har till dags datum tyvärr inte kunnat bedöma graden av redundans och robusthet inom kommunens kommunikationssystem (IT, tele, radio), eller om det finns tillräcklig förmåga hos kommunen att upprätthålla informationstillgångarnas konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet. Arbetet inom detta område pågår.

Räddningstjänsten är ansluten till Rakel, vilket också ambulanssjukvård och polis är. Det finns två bärbara och en fast rakelterminal för kommunens krisledning att använda om de ordinarie kommunikationsmedlen skulle vara ur funktion.

Larm

Räddningstjänstens RCB, med beredskap dygnet runt året runt, fungerar som en ”tjänsteman i beredskap” och säkerställer därmed att det alltid finns möjlighet att kontakta kommunen och att starta upp kommunens krisledning genom ett grupp SMS till tjänstemännen i koncernledningsgruppen.

Det är även viktigt att kommunens förvaltningar och bolag går att nås. Vissa förvaltningar/bolag har idag jourverksamhet. ÖSK har beredskap på fastighet, gatu- och vattensidan, socialförvaltningen har en socialjour och ABHB (kommunens bostadsbolag har vaktmästarjour). Andra förvaltningar saknar rutiner för hur de ska kunna nås och aktiveras utanför kontorstid. Miljö och byggnadsförvaltningen är en sådan. Då de utgör en viktig roll vid samhällsstörningar vore det önskvärt att de hade någon form av jour/beredskapsnummer som kan ringas.

För att komma i kontakt med sammankallande för kommunens POSOM-grupp ringer man till enhetschefen för IFO Vuxen, och de som kan kalla in POSOM-gruppen är Räddningschef i beredskap, kommunalråd och kommunchef. Syftet är att snabbare kunna komma fram med hjälp till drabbad allmänhet.

POSOM står för psykiskt och socialt omhändertagande vid akuta kriser och olyckor.

Omvärldsbevakning

Omvärldsbevakning sker idag framförallt genom nätverkande och hemsidor. Hur omvärldsbevakning kan utvecklas och förbättras på bredare front är något som med fördel bör utredas vidare regionalt i länet.

Materiella och personella resurser

En översikt över kommunens materiella och personella resurser finns tidigare i rapporten. Överlag bedöms tillgången till resurser som god. Följande är dock viktigt att ha i åtanke:

- Många prioriterade verksamheter är beroende av personella resurser, både till antal och specialkompetenser (nyckelpersoner)
- Antalet kommunikatörer centralt i kommunen är starkt begränsad
- Möjlighet att använda frivilligorganisationer och allmänhet bör tas i beaktning

Förebyggande och förberedande åtgärder

I detta stycke presenteras ett urval av de åtgärder som genomförs inom kommunen under den senare tiden och som syftat till att reducera risken för oönskade händelser och/eller för att öka kommunens hanteringsförmåga.

Genomförda åtgärder

Arbetet med att stärka kommunens beredskap och att minimera risker pågår kontinuerligt. Ett urval av de åtgärder som genomförts den senaste tiden presenteras nedan.

- Omorganisation av krisledningsgrupp och stabsfunktion
- Nätverkande lokalt och regionalt
- Översyn av befintliga checklistor, planer, etc.
- Systematiskt brandskyddsarbete (SBA) för alla kommunalägda fastigheter som bedriver en kommunal verksamhet och sköts av ÖSK

Pågående/planerade åtgärder

Många av de aktiviteter som genomförs inom området säkerhet och beredskap består av löpande verksamhet. Denna fortsätter enligt tidigare. Därtill finns ett antal arbeten som inte är avslutade. Följande aktiviteter förväntas därför fortsätta under följande mandatperiod:

- Kontinuerligt arbete inom internt skydd genom de olika nätverk som byggts upp
- Fortsatt arbete med klimatanpassning
- Fortsatt arbete inom informationssäkerhet
- Temadagar inom RSA, med fokus på en händelse i taget

7. Behov av åtgärder med anledning av risk- och sårbarhetsanalysens resultat.

Genom kommunens arbete med risk- och sårbarhetsanalyser (inom förvaltningar och bolag samt kommunövergripande), egna erfarenheter och omvärldsanalys har behov av ytterligare åtgärder identifierats. Dessa beskrivs kortfattat nedan under ett antal underrubriker. Listan med åtgärder är inte fullständig, utan nya behov förväntas ständigt identifieras. Åtgärderna som listas nedan är alltså enbart förslag utifrån de möjligheter till förbättring som identifierats, beslut om vilka åtgärder som bör genomföras fattas av respektive besluttande organ (från politisk nivå till verksamhetsnivå beroende på typ av åtgärd, etc.)

Arbetsprocess och analysmetoder

- Fortsatt utveckling av process och metoder för risk- och sårbarhetsanalyser, framförallt genom ökad samsyn och samverkan inom länet
- Ytterligare ”temadagar” med fokus på en händelse i taget för djupare analys

Planer, riktlinjer, checklistor, etc.

- Utarbeta visioner och tydliggöra ambitionsnivå för kommunens arbete och förmåga inom hela området säkerhet och beredskap
- Revidering och färdigställande av riktlinjer för kommunens krisledning och krisinformation
- Se över privat/offentlig samverkan och behov av avtal. Säkerställa att kommunens hanteringsförmåga inte försämras genom användandet av entreprenörer

Kommunikation och ledningsstöd

- Fortsatt förbättrad intern och extern kriskommunikation
- Säkerställa att det finns kommunikatörer inom kommunen
- Säkerställa personella resurser vid hantering av samhällsstörningar och extraordnära händelser
- Utreda behov av och möjligheter med olika kommunikationssystem, inklusive Rakel, WIS Lync och videokonferenssystem
- Kommunövergripande prioritering av kommunens IT-system och säkerställande av tillförlitlighet/redundans
- Utveckla kommunens arbete med informationssäkerhet
- Ta fram ett risk- och sårbarhetsskikt i kommunens Geosecma-kartsystem
- Samordna och utveckla rutiner och stöd för förvaltningsvis/bolagsvis krishantering

Samverkan och resurser:

- Möte och diskussioner med frivilligorganisationer
- Översyn av eventuella avtal och beredskap för att använda sig av frivilliga vid olika typer av händelser
- Förtydligande och konkretisering av övriga samhällsaktörers resurser och vem som gör vad till dess att aktivering av POSOM kan vara aktuellt
- Översyn av mobila reservkraftverk och dess tänkta placering (prioritering av objekt, handskar etc.)
- Säkerställa drivmedelsförsörjning (till bl.a. reservkraft)
- Färdigställa struktur och rutiner för upprättande av kommunens ”Trygghetspunkter”
- Utreda möjligheten att vid behov använda sig av stabschef och kommunikatörer från icke drabbade kommuner i länet

Övning och utbildning:

- Genomföra förvaltnings-/bolagsvisa krisledningsövningar
- Testa hela kommunens krisledningsorganisation (inklusive FRG)
- Öva kommunikationssystem, t.ex. WIS, Rakel, Lync
- Uppstartsövning för POSOM
- Utbildning i stabsmetodik

Förslag på fokusområden:

Baserat på denna risk- och sårbarhetsanalys föreslås följande fokusområden för perioden 2015-2018:

- Ökat arbete mot hot och våld
- Krisberedskap – planer, riktlinjer och ledningsstöd
- Ökad säkerhet i det offentliga rummet, inklusive allmän byggnad
- Intern och extern kriskommunikation
- Frivilligorganisationer och allmänhet inom krisberedskapsen
- Geosecma inom risk- och krishantering
- Vara mer aktiva med POSOM
- Krisledningsgruppen ska behärska de tekniska hjälpmedel som finns som stöd

Referenslista

/1/ ”*Gemensamma grunder för samverkan och ledning vid samhällsstörningar*” Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) Publikationsnummer MSB777-december 2014
Publikationsnummer: MSB780 – december 2014

/2/ Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap

/3/ Lag (2003:778) om skydd mot olyckor

/4/ ”*Ett första steg mot en nationell riskbedömnning*” MSB Publikationsnummer: MSB377 – mars 2012

/5/ Offentlighets- och sekretesslag (2009:400)

/6/ ”*Skydd av samhällsviktig verksamhet – MSB:s redovisning av en samlad nationell strategi för skydd av samhällsviktig verksamhet*”, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Diarienr: 2010-4547, 2011-02-28,

/7/ ”*Vägledning för samhällsviktig verksamhet*” MSB Publikationsnummer: MSB620 - januari 2014

/8/ ”*Öppna jämförelser Trygghet och säkerhet 2014*” Sveriges kommuner och landsting (SKL) ISBN-nummer: 978-91-7585-174-7

/9/ Lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor

/10/ : ”*Ledning och samverkan vid olyckor, krisher och andra händelser*” – en nulägesbeskrivning av MSB:s stöd Publikationsnummer: MSB487 - mars 2013

/11/ ”*Regional Krisinformationsplan* Länsstyrelsen Kalmar län, Meddelande
Diarienr: 450-48-11

/12/ Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om kommuners och landstings risk- och sårbarhetsanalyser, MSBFS 2015:5, ISSN 2000-1886, 5 februari 2015

/13/ *Krishanteringsplan för Kalmar Län*
Diarienr: 450-1399-12